БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой. БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 106 (4998)
Суббото
Майн
25
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Комсомолецууд ба бүхы советскэ залуушуул болбол большевистскэ парти, советскэ правительствые болон нүхэр Сталиниие нягтаар тойрон жагсажа, советскэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам ехэдхэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа үгэжэ, социалистическэ мүрысөөе хаа-хаанагүй дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы хүсэн болохо ёhотой.

КОМСОМОЛЕЦУУД БА ЗАЛУУШУУЛАЙ БҮХЫ ХҮСЫЕ ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ГҮЙСЭДХЭЛГЭДЭ ЭЛСҮҮЛХЭ

1946 оной февралиин 9-дэ Москва городой Сталинска hунгуулиин округой hунгагшадай суглаан дээрэ хэлэhэн үгэ соо нүхэр И. В. Сталин болбол СССР-тэ социализмhаа коммунизмда орохо агууехэ программа советскэ арадай үмэнэ табиhан байна. Энэ сэсэмэргэн заабариhаа үндэhэлжэ, ССР Союзай Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб батална. Бүхы советскэ арад энэ агууехэ программые бэелүүлжэ эхилбэ.

Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб манай республикын ажаүйлэдбэри ба транспортын, хүдөө ажал ба соёл культурын саашадаа улам хүгжэхэ ябадалда үргэн харгы нээжэ үгэнэ. Паровозо-бүтээлгын заводой табанжэлэй эсэстэ паровоз бүтээлгэ 3 дахин ехэ болгохо байна. Ой модоной ажаүйлэдбэри нёдонйо жэлэйхидээ модоной барилгын модо 5 дахин үлүү бэлдэхэ юм. Шулуу нүүрhэ малталга 2 дахин ехэ болохо байна. Үргэн хэрэглэлгын эд бараа үйлэдбэрилхэ, тарилгын талмай үргэдхэхэ, үндэр баян ургаса түйлахэ, адуу малай тоо толгойе олошоруулхэ, культурна байдал hайжаруулха гэхэ мэтын шухалын шухала хэрэгүүд урданиие урдагүй дээдэ хэмжээндэ хүрэхэ байна.

Манай хүдэлмэринүүдэй түсэбые үдэр бүхэндэ, квартал жэл бүхэндэ дүүргэхэhээ гадна, холо үлүүлэн дүүргэхээр бүхы хүнүүд зоригжонхой. Комсомольско организацинууд ба тэрэнэй членүүд эндэ ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байhан элитэ. Ленинско-сталинска комсомол манаа большевигүүдэй парти, советскэ правительство болон арадуудай агуу вождь нүхэр Сталинай үдэр бүриин туhаламжа доро, мүн советскэ арадай халуун дэмжэлгэтэйгээр энээнэй урда ябуулагдаhан сталинска гурбан табанжэлэй агууехэ программые дүүргэхэ хэрэгтэ шиидхэхы hуури эзэлhэн байгаа. Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй жэлнүүдэй hарануудта ургажа гараhан комсомолецуудай шэн габьяата ажалаар Эхэ оромнай омгорхоно.

Манай хүхюун сольёон советскэ залуушуул Ленин-Сталинай комсомолтой, хамта дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб соо табигдаhан агууехэ программые урда зорилго ажалаараа бэелүүлжэ байна. Гурэнэй заводой залуу хүдэлмэрилэгшэ, комсомолец нүхэр Иван Анохин майн 20-до халаанайнгаа даалгабариие 2015 процент дүүргэжэ, тэрэ үдэр 612 түхэриг салин хүлhэ абаба. Алдартэ токарь Анохин үглөөдэрынь баhал 2.000 гаран процент хүргэбэ. Эндэхи комсомолецууд хани нүхэрэйнгөө жэшээтэ ажалые бүхэнииитын хүдэлөөн болгоходо хүсэлэнтэй. Үдэрэйнгөө гү, али hарайнгаа нормые дүүргэнгүй байжа болохогүй гэhэн патриотическа хүдэлөөн заводой комсомолецууд болон союзна залуушуулай дунда дэлгэрэнхэй.

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ XV пленум «1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб дүүргэлтэдэ комсомол залуушуулай хабаадаха» тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, комсомольско организацинуудай үмэнэ айхабтар харюусалгатай ба тэрээнтэй хамта шухала зорилгонуудые табиба. Тус пленумэй шиидхэбэриие гарай хүгэлбэри болгоод, манай областной комсомольско организациин олонхи членүүд ажал хүдэлмэрээрэ шэнэ-шэнэ үйлэдбэриин амжалтануудые түйлажа байна.

Алдарта стахановец Иван Анохиной урядаар стахановска вахтада жагсаhан Зыряновой (Гурэнэй завод) комсомольско-залуушуулай бригада үдэрэйнгөө нормые 2—2,5 дахин хододоо дүүргэнэ. Энэ бригадынхид хоёр hарын турша ВЛКСМ-эй горкомой дамжуулгын улаан туг гартаа бүхөөр барижа ябана. Комсомолец нүхэр Медведьевэй хүтэлбэрилдэг вагон-заhабарилгын пунктын комсомольско-залуушуулай бригада Майн нэгэнэй үдэрэй хүндэлэлдэ хүдэлмэриин туршада ажаллажа, түсэбhөө гадуур вагон заhабарилба. Галуута-нуурай станциин узелай комсомолецууд өөhэдынгөө хүсөөр вокзалайнгаа хушалга бэлдэhэн байха юм.

«Лесомеханизация» гэжэ трестын механическа завод нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб 106,5 процент дүүргээ. Энэ амжалта түйлаха хэрэгтэнь ВЛКСМ-эй членүүд нүхэд Е. Фатеева ба В. Новокрещенных гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригадынхид ехэхэн үүргэ дүүргэбэ. Эндэ үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэггүй хүн байхагүй. Токарь Н. Федосеев хоёр хүнэй нормо дүүргэнэ. Комсомолецууд нүхэд Храпунова ба Русакова гэгшэд даалгабарита нормоёо 250 процент хүртэр эрхим hайн шанартайгаар дүүргэнэ. Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой инструментальна цехын ВЛКСМ-эй член нүхэр Иванцкиин хүтэлбэрилдэг бригада hарынгаа даалгабари 548 процент дүүргээ. «Труд» гэжэ олзоборилгын артелиин оёдолшон комсомолец нүхэр Коурова апрель hара соо түсэбөө 252 процент дүүргэбэ. Шэлэй заводой коллектив соо комсомолец нүхэр Булавинай бригада социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй хүнгэлэлдэ дэлгэрhэн хүсэтэ социалистическэ мүрысөөн мүн колхозно поли дээрэ үдэр ерэхэ тудам үргэдэжэ байна. Тоориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг ВЛКСМ-эй член нүхэр Дулма Гармаевагай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай звено тарилга хэхэ түсэбөө аймаг соогоо эгээн түрүүлжэ эрхим hайн шанартайгаар агротехническа богонихон болзор соо дүүргээ. Тус звеногой 12 плугшан үдэрэйнгөө нормо 130 процент хүртэр дүүргэнэ. Эдэнэр бүгэдээрөө комсомолдо оробод.

Сүхын МТС-эй залуу тракторист Цырендолгор Банзаракцаева энэ хабарта 110 гектар газар хахалха түсэбтэй байhанаа, 228 гектар хахалба. Саянтын МТС-эй Бимба Дымбрыловэй комсомольско-залуушуулай тракторна бригадын трактористнууд трактор бүхэнөөрөө 217 гектар газар hайн шанартайгаар элдүүрилхэ зуураа, ехэхэн тооной үнэтэ горючи арбилжа шадаhан байха юм. Пигэжэ өөhэдынгөө нангин үүргэнүүдые нэрэтэй турэтэйгөөр бэелүүлхэhээ гадна, арад нийтын дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хэжэ, үргэн нийгэ ажалшадта Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб ойлгуулжа байдаг комсомолецууд республикын ажаүйлэдбэриин предприятинууд, колхоз, совхоз, МТС болон эмхи зургаануудаар нилээдгүй олон бии.

Табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы комсомолецуудые элсүүлхэ зорилго табихатаяа хамта, ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй XV пленум болбол комсомольско организацинуудай хүдэлмэриие эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ гэhэн эрилтэ хатуугаар табиhан байна. Энэ айхабтар шухала зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэнь нютагуудтахи партийна организацинууд болбол комсомолецуудта бодото туhаламжа үзүүлхэ үүргэтэй болоно.

«ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй 15 пленумэй тогтоолые ойлгуулха ба дүүргэлтэ болгоходо комсомольско организацинуудта туhаламжа үзүүлхэ тухай» гаргаhан өөрынгөө тогтоол соо ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол партиин горкомууд, райкомууд болон айкомуудые комсомольско организацинуудта энэ асуудалаар үдэр бүри бодото туhаламжа үзүүлжэ байха гэжэ уялгалhан байгаа. Ушар иимэhээ партийна комитедүүд болбол комсомольско организацинуудай үдэр бүриин хүдэлмэридэ хатуу шанга хяналта табиха зуураа, эмхидхэлэй талаар ехэхэн туhаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленум болбол комсомольско организацинуудай үмэнэ айхабтар ехэ харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Тиин, энэ зорилгонуудые бэелүүлхэ байhандань ямаршье ажаг hэжэг байхагүй. Комсомолецууд ба бүхы советскэ залуушуул болбол большевистскэ парти, советскэ правительство болон нүхэр Сталиниие нягтаар тойрон жагсажа, советскэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам ехэдхэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа үгэжэ, социалистическэ мүрысөөе хаа-хаанагүй дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы хүсэн болохо ёhотой.

В. М. Молотов Великобританиин элшэн сайд сэр Морис Д. Петерсонтой уулзаба

Майн 21-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгэй Министр В. М. Молотов СССР-тэ Великобританиин онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн түлөөлэгшэ сэр Морис Петерсонтой, тэрээнэй өөрынгөө үнэмлэхэ грамотые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэдэ барюулхаа байhантай дашарамдуулан уулзалга хэбэ.

Тарилгын ябасые эрид шангадхаха!

Тарилгаяа дүүргээд, пар хахалжа байна

СОСНОВО-ОЗЕРСК. (Телефоноор абтаба). „Улаан Яруунa“ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов, партийна организациинь секретарь нүхэр Галсанова) аймаг соогоо эгээл түрүүлэн яровой культурануудай тарилгые дүүргэбэ. Энэ колхозой тарилгада ябаhан тракторист Белобородов гэгшэ колесно трактораар халаан соогоо 10 гектар хүртэр газарые hайн шанартайгаар элдүүрилжэ, үльгэр жэшээ харуулhан байха юм. Мүнөө энэ нүхэр эртын парта үшөө шанга эршэтэйгээр оробо.

Дүүрэн бэшэ мэдээгээр дээрэхи колхоздо хамталаа 20 гаран гектар эртын пар хахалагдаа. Энэ хүдэлмэридэ 22 плуг, 2 трактор ябажа байна.

Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд хабарай тарилгые мүнөө хүртэр унжагайруулан, бүхы аймагаа гэдэргэнь татажа байха юм. Тэдэнэй тоодо Үльдиргын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Климов) оруулмаар байна. Тус колхоз эртын ороохотошье культурануудай тарилгые дүүргээдүй байhаар. Эндэ хүдэлмэрилжэ байhан Эгэтын машинно-тракторна станциин 4 тракторай оройдоо хоёрынь ябаад, бэшэниинь ходо шахуу миил байжа, тарилгые нилээдгүй паатуулба.

Мүн дээрэхи колхозой тарьян-ажалай бригада болон звенонуудай зарим хүнүүд ажалай жаяг заршам сахингүй, өөhэдынгөө дураар ябадаг байна. Тиихэлээр тэдэнэрэй үйлэдбэриин бүтээсэ ба хэhэн хүдэлмэриинь шанар муу байха юм. Эдэ бүгэдэ хадаа Калининай нэрэмжэтэ колхозой хабарай тарилгые мүнөө болтор унжагайруулха ябадалда хүргөө.

Аймаг соогоо гээгдэжэ ябаhан Калининай нэрэмжэтэ артелиинхидай мүнөөдэрэй шухала зорилго хадаа улэhэн эдэ үдэрнүүдтэ тарилгые сүм дүүргэхын түлөө бүхы хаба шадалаа элсүүлхэ хэрэг болоно.

В. МУЖАНОВ.

Эдэ колхозууд гээгдэhээр

ХЭЖЭНГЭ. (Манай информаторhаа). Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай, Дээдэ-Худанай сомоной Кировэй, Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд тарилгада орохонhоо хойшо гээгдэhээр. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз бүхы яровой тарилгын түсэбые оройдоо 30 гаран процент дүүргэhэн байха юм. Мүн Ворошиловай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд энээнhээ дээрэ бэшэ байдалтай.

hаяхан ВКП(б)-гэй айкомой бюро эдэ колхозуудай тарилгаар гээгдэжэ ябаhан тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, полевой хүдэлмэриие дары hайжаруулха хэмжээнүүдые шууд түргэн абахыень тэдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организациин секретарьнуудта дурадхаа hэн. Теэд, бюрогой энэ тогтоолойшье hүүлээр дээрэхи колхозуудай тарилгын ябасада онсо хубилалта болоогүй байха юм. Дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд полевой хүдэлмэридэ ябагшадай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, хүн бүхэндэ үдэрэй даалгабаринуудые дүүргүүлхэ, үлүүлэн дүүргүүлхын түлөө энэ гэхэ хэмжээ мүнөө хүртэр абаадүй байhаар.

Мүн колхозниугуудай дунда социалистическэ мүрысөөн, агитационно-ойлгуу-ламжын хүдэлмэринүүд хангалтагүйгөөр табигданхай. Эдэ бүхы хадаа тарилгые мүнөө хүртэр хожомдуулха гол шалтагаан болоо. Гадна, нэрлэгдэгшэ колхозууд полевой хүдэлмэридэ ябуулхаар түсэблэhэн мори унаа болон хүдэлмэришэ хүсэеэ тон ехээр оройтуулжа гаргаа hэн. Тиигэбэшье, энэ гээгдэлээ ябуул усадхаха тушаа хэншье оролдоогүй байгаа гэхэдэ hэжэггүй.

Хабарай тарилгые үнгэргэхэ эгээл шухала хэрэгтэ иимэ харюусалгагүйгөөр хандажа байhан дээрэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үндэр ургаса хуряажа абахын түлөө хүсэд оролдоогүй байhаниинь элирнэ. Иимэ хүтэлбэрилэгшэдые өөhэдынь зоргоор табижа болохогүй байна. Тиимэдэ ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айком болон аймгүйсэдкэм эдэ колхозуудай тарилгын ябасые үнөө дахин шалгаад, полевой хүдэлмэриие hаатуулжа байhан гэмтэ хүнүүдтэ бүри шанга зэмэ тохохо уялгатай.

К. Грешилова.

ХЭЛЭНЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭЖЭ БАЙНА

«1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай» хуулияар зоригжоhон Сүхын МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер болон бүхы хүдэлмэрилэгшэд үндэр ургасын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоод, энэ жэлдэ АТЗ-НАТИ трактор бүхэнөөр зөөлэн хахалалгада оруулан 1.400-hаа 1.500 гектар хүртэр элдүүрилхэ уялга абаhан юм.

Тиигээд байхадаа, МТС-эй тракторист бүхэн өөhэд хоорондоо мүрысөө баталаад, бэедээ абаhан уялгануудаа үнэн хэрэгүүдээр дүүргэжэ эхилээ. МТС соохи социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Банзаракцаевай хүтэлбэрилдэг 6-дахи бригада түрүүлжэ ябана. Энэ бригадын членүүд майн 10-ай мэдээгээр, условно трактор бүхэнөөр 139,5 гектар элдүүрилжэ, хабарай хүдэлмэринүүдэй түсэб 129 процент дүүргэhэн байха юм. Мүн энэ бригада тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые хахадлажа ябана. Нүхэр Норбоевой хүтэлбэрилдэг дүрбэдэхи тракторна бригада условно трактор бүхэнөөр 131 гектар элдүүрилжэ, хабарай түсэбые 102 процент дүүргэhэн байна.

МТС-эй түрүү трактористнууд үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ түйлахын хажуугаар, үнэтэ горючи арбилнад. Эрхим трактористка Цырендолгор Банзаракцаева гэгшэ АТЗ-НАТИ трактораар зөөлэн хахалалгада оруулан 228 гектар элдүүрилхэ зуураа, 186 килограмм горючи арбилhан байха юм. Мүн трактористка Балданова гэгшэ 185 гектар элдүүрилhэн 191 килограмм горючи арбилhан байна. Тракторист Дарма Банзаракцаев гэгшэ 171 гектар элдүүрилжэ, 330 килограмм горючи арбилаад, абаhан уялгаяа арюунаар дүүргэв. Дурсагдагша трактористнууд шэнгеэр ажаллаhан түрүү хүнүүд Сүхын МТС-тэ нилээдгүй олон.

Тракторна бригада болон трактористнуудай хабарай тарилгын үедэ амжалтануудые түйлаха хэрэгтэ МТС-эй дирекци ба партийна организаци горьойхон туhа хүргэдэг байна. Трактористнуудай дундахи социалистическэ мүрысөөе дирекци болон партийна организацинь бодогоор хүтэлбэрилжэ шадаа. Партийна организацяар томилогдоhон агитаторнууд трактористнуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри hайнаар табиhан байха юм. Тэдэнэр бригадануудаар үдэр бүри лекци, хөөрэлдөөнүүдые, үнгэргэдэг, газетэ уншадаг байна. „1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай„ хуулиие тракторист бүхэндэ гүнзэгыгөөр ойлгуулхын түлөө агитаторнууд илангаяа ехээр оролдодог юм.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд саг үргэлжэ гаргагдажа, ханын газетэ, дайшалхы хуудаhанууд дээрэ толилогдодог байна. Мүрысөөндэ илаhан бригадада барюулагдахын тулада МТС-эй дирекци, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг бии болгогдоод, түрүүшүүлдэ үгтэдэг байха юм.

Трактористнуудай полевой байранууд культурна болбосоноор заhабарилагдаhан. Тэндэ трактористнуудай эрилтэнүүдые хүсэд хангамаар шухала хэрэгсэлнүүд түхеэрэгдэhэн байна.

Полевой хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэжэ байhан Сүхын МТС-эй коллективэй түрүүшын дүнгүүдhээ хараад үзэхэдэ, Сэлэнгын машинно-тракторна станцитай баталhан социалистическэ мүрысөөнэй договорые хүсэд дүүргэхэ байhаниинь лабтай.

И. САВИН,
ВКП(б)-гэй обкомой хүдөө ажалай таhагай инструктор.

hанаа амараар hууhаар

Баргажанай аймагай Куйтунска МТС-эй тракторнууд хүдэлмэрилhэнhөө үлүүгээр миин байдаг. Жэшээлхэдэ, Телятниково—Уринска сельсоведэй колхозуудта зүбхэн лэ хоёр трактор, мүн тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хоёр трактор хүдэлмэрилдэг. Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ 4 тракторнууд ехэ таhалгаряатайгаар хүдэлмэрилнэ. Тракторнуудай миин байдаг гол шалтагаанууд юун бэ гэхэдэ,—муу заhабарилга ба директор ба механигүүдай талаhаа трактористнуудта туhаламжа бури үзүүлдэггүй ушар дээрэhээ болоно.

МТС-эй директор ба партийна организациин секретарь hанаа амараар hууhаар.

Б. РИНЧИНОВ.

Агрономой тэмдэглэлhээ

Республикын түрүү МТС болохо Саянтын машинно-тракторна станциин тракторна бригадануудай хүдэлмэриие хараhан хүн бүхэн энэ хадаа үнэхөөрөө түрүү МТС-эй бригаданууд гэжэ мэдэхэhээ гадна, мүн саянтынхидай хүдэлмэриин дүршэлые халан абахын түлөө оролдохо байhаниинь лабтай. МТС-эй бүхы бригадануудай трактористнууд эбтэй эетэйгээр хүдэлмэрилэн, ажалай жаяг заршамые наринаар сахиhад. Тракторна бригада бүхэнэй ажал зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Трактор бүхэн түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлмэрилнэ. Машинануудай хойноhоо хэхэ техническэ харууhанай заабариие тракторист бүхэн нарин нангинаар сахидаг байха юм.

hаяхан бидэнэр Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан нүхэр Цырендоржиевай бригадада ошожо, тэдэнэрэй хэжэ байhан ажалые харабабди. Энэ бригада хабарай полевой хүдэлмэриин түсэбые үни хадаа дүүргэhэн байба. Тэдэнэрэй тариhан эртын ороохото культурануудай талмайн ургаса жэгдэхэнээр гаража, хүхэрэн байха юм. Эдэнэр оройн культурануудые тариха газарай хүрьhые бэлэдхэжэ дүүргээнхэй.

Полевой станай хажуу тээгүүр жэгдэхэнээр хахалhан севооборотой полиие хараад:

—Эндэ юу тарихатнайб гэжэ асуубабди. Тиихэдэмнай тракторна бригадын бригадир нүхэр Цырендоржиев:

—Эртын майн пар хахалжа эхилээбди гэбэ.

Иимэ харюуе илангаяа агроном хүнэй дуулахада ехэ зохид байгаа hэн. Хэрбээ республикын бүхы тракторна бригадануудай иимээр хүдэлмэрилөө hаа, колхоз бүхэн үндэр баян ургаса хуряажа, гүрэндөө хэдэн олон центнер талха тарьяа улэмжэ ехээр үгэхэ байгаа.

Тракторна бригадые өөрынгөө харюусалга доро даажа абаад, тракторист бүхэнэй ажалые зүбөөр эмхидхэжэ ябаhан нүхэр Цырендоржиев гэгшэ даруу зантай номохон хүн байба. Тиимэ халаараа өөрынгөө хүдэлмэриие магтангүй иигэжэ хөөрэбэ:

—Манай бригадын онсо илгаатайшье юумэ үгы даа. Трактористнууднай өөhэдынгөө хүдэлмэриие hайн мэдэдэг, жаяг заршамаа шангаар сахидаг юм. Би өөрөөшье тусхай hургуулида hураагүй, харин трактор машиные өөрөө шудалhан хүм. Даруу бригадирай иигэжэ хөөрэхыень дуулахадаа, бидэнэр баярлан омгорхоо hэмди.

Гансаханшье манай республика соо бэшэ, мүн союз соо элитэ болоhон нүхэр Дымбрыловэй бригадада хүрэжэ ошобобди. Тэрэ бригадын тракторнууд хара хүрьhэтэ газарые урбуулан элдүүрилжэ ябаба. Ондоо нэгэ трактористнь элдүүрилхэ нормоёо дүүргээд, тракторайнгаа шатуунай подшипнигүүдые тааруулан байгаа hэн. Тииhэhээр байтараа подшипнигоо тааруулаад бэлэн болоhон тухайгаа нүхэр Дымбрыловтэ мэдээсэнэ. Удаань, нүхэр Дымбрылов тэрэ трактораа хүдэлмэридэнь гаргаба.

Нүхэр Дымбрыловэй бригада полевой хүдэлмэридэ эрхим бэлэдхэлтэйгээр ороhон байгаа. Тарилгын эхилhэнhээ хойшо энэ бригадын нэгэшье трактор эбдэржэ миил байгаагүй юм. Майн 10 хүртэр нүхэр Дымбрыловэй бригада условно трактор бүхэнөөр зөөлэн хахалалгада оруулан 216 гектар газар элдүүрилhэн байгаа.

Республикын бүхы МТС-үүдэй тракторна бригаданууд Дымбрыловтэн шэнгеэр газар элдүүрилээ hаань, хамаг колхозууд тарилгаяа үни хада сүм дүүргээд, эртын пар хахалалгада жэгдэрэн ороhон байхэ hэн. Мүн «Красный пахарь» колхоздо хүдэлмэрилжэ байhан нүхэр Крюковай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада Саянтын МТС-эй түрүү бригадануудай тоодо оролсомоор байна. Энэ бригадын хүдэлмэриин шанарые шалгахада газарые далантуулангүй гүнзэгыгөөр хахалhан, тарилгаяа жэгдэ hайнаар хэhэн байба. Иимээр элдүүрилhэн газарhаа үндэр ургаса түйлагдаха байhандань найдагдана.

Тиигэбэшье, сууда гараhан Саянтын МТС-эй хүдэлмэридэ байhан дутуунууд бии байба. Тус МТС хабарай полевой хүдэлмэриин түсэбые зөөлэн хахалалгада оруулан, болзорhоо урид дүүргэhэн байбашье, янза бүриин хүдэлмэринүүдэй түсэбые дүүргээдүй байха юм. Жэшээлхэдэ. 300 гектарта хабарай эртын борнойлго хэхэ байhан аад, нэгэшье гектар борнойлоогүй байба. Мүн 1.300 гектар түсэбтэй байhан аад, оройдоо 112 гектар пар ба намарай парта культиваци хэhэн байха юм.

Гадна, зарим тракторна бригадануудынь тарилгын эрхим шанар сахихын түлөө тэмсээгүй, гансал тоогой түлөө бүхы хабаяа гаргаhан байба. Жэшээлхэдэ, Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байгаа нүхэр Вампиловагай тракторна бригада тракторна хүдэлмэринүүдэй хабарай түсэб дүүргэлгээр МТС соо хоёрдохи hуури эзэлнэ. Теэд, энэ бригадын членүүд хүдэлмэридөө голодоhо гаргаhан байба. Жэшээлхэдэ, аяар 46 гектарые гүйхэнөөр хахалжа, зарим буртаг үбhые байраhаань хүдэлгөөшьегүй байшоо. Мүн энэ участок дээрэ хэhэн тарилгын үрhэнэй арайхан хахадынь булагдаhан байба.

Теэд, энэ бригадын иимэ муу шанартайгаар хүдэлмэрилжэ байhые МТС-эй директор нүхэр Танхасаев мүнөө хүртэр мэдээгүй байшоо. Имагтал бидэнтэй хамта ябажа, энээниие элирүүлээд байхадаа нүхэр Танхасаев:

—Яахадаа иимэ муу шанартайгаар хүдэлмэрилөөбтэ гэжэ нүхэр Вампиловаhаа асуугаа hэн. Тиихэдэнь нүхэр Вампилова гэгшэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ламбаев ба тэрэнэй тарьяан ажалай бригадын бригадир нүхэр Очиров гэгшэд үнгэрэгшэ жэлэй тарьяахуряалгын үедэ энэ участок дээрэ тарьяан ехээр гээгдэhэн туладань хүрэнгын нормые багаар хаяхын зорилгоор намайе иимээр хүдэлмэрилөө гэжэ дурадхаа hэн. гэбэ. Энэ хадаа МТС-эй дирекциншье, мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениншье зүгhөө хабарай тарилгын эрхим шанар сахихын түлөө онсо анхаралаа табяагүй, харин муу хүдэлмэреэ бэе бэедээ хаялсаад хизаарлаха hэдэлгэтэй байhаниинь элирүүлhэн байна.

Мүн Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байгаа нүхэр Кокориной тракторна бригада оройдоо 6—8 сантиметр гүнзэгытэйгөөр газар хахалжа, агротехникые хазагайруулаа. Тиихэдэнь, тус колхоз энэ участогые дахяад хахалуулха баатай болоhон байна. «Мартын 8» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан нүхэр Торгашинай бригадын хахалhан газарай тоо бүридхэл дээрэ харахада, 22—23 сантиметр гүнзэгыгөөр элдүүрилэгдэhэндэ тоологдоно. Үнэндөө хахалhан газарайнь гүнзэгы оройдоо 16—18 сантиметр байба. Гадна, энэ бригадын сеялкэ hайнаар заhабарилагдангүй байжа, тарилгые муу шанартайгаар хэхэ ябадалда хүргэhэн байна.

Саянтын МТС-тэ элирүүлэгдэhэн эдэ дутуунууд МТС-эй тракторна бригадын бригадирнуудай үйлэдбэриин суглаан дээрэ тусгаар хэлсэгдэжэ, гэмтэ хүнүүдтэ хэмжээн абтаhан, мүн МТС-эй дирекци зэмэлэгдэhэн байха юм.

Республика соо түрүү ябаhан энэ МТС тохёолдоhон дутуу дундануудаа усадхажа шадаха дүүрэн аргатай. Эндэ мэргэжэлтэй трактористнууд болон механигуудшье бии байна. Имагтал МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ бүхэн өөрынгөө ажалда үнэн сэхээр хандажа, эрхим шанар түйлахын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо зэргэтэй. Мүнөө жэлэй хүдэлмэри гансал гектараар бэшэ, харин ургасаар сэгнэгдэхэ байhыень тракторист, бригадые хүтэлбэрилэгшэ бүхэн hайса мэдэхэ байна.

Д. ЛЕСИК,
БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын ахалагша агроном.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин ба США-гэй Президент Трумэн хоёр хоорондоо бэшэгүүдые андалдаба

Хэдэн үдэрэй урда тээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр И. В. Сталин США-гэй Президент господин Трумэнай эльгээһэн бэшэгые абаба, тэрээн соонь мүнөө үедэ эдеэ хоолой ядарал боложо байһан тухай ба Советскэ Правительство нэгэ хэды шэнээн тооной орооһо таряа ЮНРРА-да гаргажа үгэхэ бэзэ гэһэн найдабари тухай хэлэгдэнэ. Президент Трумэн болбол энэ эльгээһэн бэшэг соогоо Советскэ Союз хадаа орооһо таряанай запасуудые һайнаар ашаглаха зорилгоор орооһо таряа экспортировалжа байгаа бусад оронуудтай өөрынгөө ябуулгые зүбшэн тааруулжа шадаха гэһэн найдабарине мүн лэ мэдүүлһэн байна.

Президент Трумэнай нэрэ дээрэ эльгээһэн өөрынгөө харюу бэшэг соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр И. В. Сталин болбол Президент Трумэн заагдаһан асуудалай талаар гурбан һарын урда тээ, энэ талаар Советскэ Союзай ямар нэгэн юумэ хэжэ шадаха байһан үедэ Советскэ Правительстводо хандаагүй, харин майн тэн багта, Советскэ Союзай эдеэ хоолой нилээд зүйлые Франциида ба бусад оронуудта үгэһэнэй һүүлээр ба Советкэ Союзай ресурсын дүүрэжэ байһан үедэ хандаһандань шаналан мэдүүлбэ.

Орооһо таряа экспортировалжа байгаа бусад оронуудтай Советскэ Союзай хүдэлмэреэ зүбшэн тааруулха тухай дурадхалда Советскэ Правительствын талаһаа ардаан юрэнхы дээрээ байхагүй, гэбэшье энэ болбол тусхай зүбшэн хэлсэхэ ябадалые эринэ гэжэ Президент Трумэндэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин мэдээсэбэ. (ТАСС).

ҮГЭ БА ХЭРЭГ

Усть-Бэргажанай загаһанай комбинадай коллектив болбол 1945 оной ажахын жэлые муу амжалтатайгаар үнгэргэһэн юм. Ушарынь, комбинат нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилжэ шадаагүй.

Комбинадай коллектив болбол шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй эхин дээрэ өөһэдынгөө ажал хүдэлмэрине һайжаруулха тухай бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан ба социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажал хүдэлмэреэ һайжаруулха гэһэн уялгануудые абаһан байна.

Тэрэ сагһаа хойшо эгээл табан һара үнгэржэ байна. Түрүүшын үедэ „Байкалгосрыбтрест" тэдэнэрэй хүдэлмэрине һайжаруулхын түлөө нилээд ехэ туһаламжа үзүүлһэн ба комбинадай коллективэй хүдэлмэрилхэ үйлэдбэриин графиг табилсажа, ажалай эмхидхэл һайжаруулһан байна. Мүн шэнэ ороһон хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Кузнецов, Галиндабаев, Красильников ба бусад ажал хүдэлмэреэ һайжаруулха талаар шэнэ шэнэ үүсхэлнүүдые гаргажа, тэрээнээ бэелүүлһэн байнад.

Нэн түрүүндэ комбинадай хүтэлбэрилэгшэд болбол загаһашадай бригадануудые эмхидхэһэн, түүхэй эдэй ба загаһа барилгын губшуур зэмсэгэй базын хүдэлмэрине һайжаруулһан юм. Тиихэтэй хамта бухы коллективэй дунда агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэри—газетэ уншалга, хөөрэлдөөнүүдые ба лекцинүүдые үнгэргэжэ бухы загаһашадые социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулһан юм. Энэ хэрэгые партийно-комсомольско организацинуудай эдибхитэд үүсхэһэн байна.

Мүн загаһашадай ажабайдал, тэдэнэй эрилтэдэ тусхай анхарал хандуулагдажа, гэр байрнууд сэбэрээр заһагдаһан ба болбосон түхэл шарайтай болгогдоһон, ниитын хоолой, худалдаа-наймаанай магазинай хүдэлмэри һайжаруулагдаһан байна. Тиихэтэй хамта бухы загаһашад болбол комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй ба партийно-комсомольско организациин эдибхитэдэй оролдолгодо үйлэдбэриин габьяагаар харюусаа. Комбинат болбол загаһа барилгын 4 һарын түсэбые уридшалан дүүргэһэн ба мүнөө майн 30 хүргэр хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ уялга абаһан байна.

Загаһа барилгын эрдэмые шудалһан инженер нүхэр Шангинай үүсхэлээр загаһа барилгын шэнэ шэнэ методүүд дэлгэрһэн байна. Энэ хадаа уялгата түсэб дүүргэхэ ябадалда нилээд ехээр туһалаа.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахада загаһа баригшадай бригадануудай дунда нүхэр Цивилевэй бригадэ түрүү һуури эзэлһэн байна. Мүн нүхэр Выльковэй хүтэлбэрилдэг бригада ажал хүдэлмэри дээрээ һайн амжалтануудые туйлажа, 1000 түхэригэй эд бараагаар шагнагдаа. Энэ бригада болбол загаһа барилга дээрэ шэнэ шэнэ үүсхэлнүүдые гаргаһанай ашаар загаһа барилгын апрель һарын түсэбые 170 процент дүүргээ юм. Мүнөө шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доскада бэшүүлхын түлөө тэмсэжэ, май һарын түсэбые 200 процент дүүргэхэнь лабтай. Тэдэнэр майн түрүүшын 15 хоног соо загаһа барилгын түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэбэ.

Загаһа барилгын хүдэлмэрине амжалтатайгаар ябуулхатаяа хамта, мүн зунай загаһа барилгын сезондо комбинадай коллектив һайнаар бэлэдхэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүн тэрэшэлэн комбинадай загаһашадай бригадануудай дунда нүхэд Пушкарев, Алексеев гэгшэдэй бригаданууд загаһа барилгын хүдэлмэри дээрэ һайн амжалтануудые туйлажа, шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй шалгарһан стахановецуудай зэргэдэ орохын түлөө тэмсэнэд.

Загаһа консервалгын цехын коллектив 1945 оной эхиндэ цех соогоо хоёр стахановецуудтай байһан аад, мүнөө бүгэдөөрэн стахановецууд болоо. Загаһа консервалгын цехын мастернууд нүхэд Смирнов, Лаптев гэгшэд үйлэдбэри шудалалгын стахановска һуралсал эмхидхэжэ, эндэ бухы хүдэлмэришэдэйнгөө дүйдүршэлые дээшэлүүлһэн байна.

И. Далбаев.

Түсэбһөө гадуур 20.000 кубометр барилгын модо

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан барилгануудые һайн шанартай барилгын материалнуудаар хүсэд хангахын түлөө Эрейскэ лесопунктын модо отолоогшод мүрысэбэд. Октябрьска революциин 29-дэхи ой болтор энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даалгабарине дүүргэхээр хамтынгаа суглаан дээрэ тус мехлесопунктын модо отолоогшод социалистическэ уялгануудые абаба. Тэрэшэлэн уһалгшэ сагай туршада гүрэндөө түсэбһөө гадуур 20.000 кубометр барилгын модо, 15 шпал үгэхөөр уялгануудые абаһан байна.

Мүн энэ социалистическэ уялга соонь модонойнгоо продукциин үнэ сэнгые 5 процент доошонь болгохо гэһэн тусгаар пункт бии.

Дээрэ дурсагдаһан пунктнуудаар тус мехлесопункт Хандагатайн леспромхозые социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

Залуушуулай бригадануудай амжалтанууд

Байкало-Сэлэнгын пароходствын судно-заһабарилгын заводой комсомольско залуушуулай бригада (бригадирынь нүхэр Царькова) майн хоёрдохи декадын даалгабарине хоер дахин үлүүлэн дүүргэбэ.

Тэрэ бригадын жэшээгээр нүхэр Орловагай хүтэлбэрилдэг бригада хүдэлмэрилжэ һайн амжалтануудые туйлаба. Энэ бригадын түрүү стахановецууд нүхэд Меркущев, Афанасьев, Михайлов гэгшэд халаанайгаа даалгабари үргэлжэ 180 процент дүүргэнэ.

36 тонно 600 килограмм түлишэ алмаба

Майн түрүүшын декадын дүнгүүдэй ёһоор Улан-Удэ станциин депогой машинист нүхэр Врублевский мүрысөөндэ илаба. Энэ нүхэр паровозые гүйлгэхэ даалгабаряа дунда жэшээгээр 102 процент дүүргэхэтэйгээ хамта 36 тонно 600 килограмм түлишэ алмаһан байна.

Мүн машинист нүхэр Ващенко тэрэшэлэн һайнаар хүдэлмэрилжэ, 22 тонно 250 килограмм түлишэ алмаба.

Нүхэд Врублевский ба Ващенко хоёрһоо нэгэшье дутангүй эршэмтэйгээр хүдэлмэрилһэн нүхэр Воронин 30 тонно түлишэ алмаһан байха юм.

АГИТАТОРНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

Майн 17-ой үдэр Тарбагатайн аймагай колхозно агитаторнуудай ба агитколлективые хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэбэ.

Энэ зүблөөн дээрэ ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой лектор нүхэр Гершман шэнэ сталинска табанжэлэй түсэб тухай лекци уншаһан байна.

Удаань агитаторнуудай зүгһөө „Гигант" колхозой агитбригадые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Конлакова үгэ хэлэжэ, өөрынгөө хүдэлмэритэй зүблөөндэ хабаадагшадые танилсуулхатаяа хамта, май соо табанжэлэй түсэб тушаа 38 хөөрэлдөө үнгэргэһэнөө ба полевой станууд дээгүүр 27 „дайшалхы хуудаһа" гаргаһан тухайгаа хэлэбэ.

Оёдолой фабрикын амжалтанууд

Улан-Удын горпромкомбинадай системын оёдолой фабрикын коллектив (директорынь нүхэр Путилов) майн урда тээ туйлаһан амжалтануудаа нэгэшье доошолуулангүй, һайнаар хүдэлмэрилжэ үргэлжэлһөөр.

Майн 2-дохи декадын дүнгүүдэй ёһоор, тус коллектив даалгабаряа 134 процент дүүргэжэ, комбинат соогоо түрүү һуури эзэлһэн байна.

Фабрикын хүдэлмэришэд бүри үндэр амжалтануудые туйлахаа хүсэжэ, һаяхан болоһон хамтынгаа суглаан дээрэ энэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые 5 һарын туршада 105 процент дүүргэхээр социалистическэ уялгануудые абабад.

Мүнөө энэ коллективэйхид эдэ уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө хамсыгаа шуун хүдэлмэрилжэ байнад.

Нүхэр Батаровай барилгын бригада

Сэлэнгын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригада нүхэр Батаровай хүтэлбэри доро эрхимээр хүдэлмэрилжэ байна.

Мүнөө тус бригада электростанци, нэгэ хэды байрын гэрнүүдые барижа дүүргээд, колхозой клуб барижа эхилбэ.

Түрүү хонишодой зүблөөн

Һаяхан Торийн аймагай центртэ түрүү хонишодой зүблөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ зүблөөн дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Константинова „СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб ба малшадай зорилго" гэһэн асуудалаар элидхэл хэлэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр хонишод олоороо үгэ хэлэжэ, өөрынгөө түрүү дүршэлөөр андалдабад.

Тиигээд зүблөөндэ хабаадалсаһан нүхэдүүд аймагай солото хонишон нүхэр Ахметчинагай фермэдэ ошожо, хүдэлмэритэйнь танилсаһан байнад.

ТАСС-эй БУРУУШААЛГА

Английскэ Рейтер агентство ба «Санди диспетч» ба «Санди экспресс» гэжэ лондонско газетэнүүд «ородууд болбол германска армида ябаһан олон офицернүүдые Улаан Армида оруулна ба германска генералнууд Улаан Армине һургаха ябадалда туһалалсана» гэһэн мэдээсэлнүүдые тараана.

Эдэ мэдээсэлнүүд болбол эхинһээ эсэстээ хүртэр худалаар ба зүбхэн лэ Германине ээмдэлгын британска зоно[...] ригдажа байгаад һая элитэ болоһон [...] мецкэ сэрэгүүдые олониитын анхарал[...] даллалхын зорилготойгоор хэгдэһэн [...] гэжэ мэдүүлхые ТАСС түлөөлэгш[...] Гэхэтэй хамта Улаан Арми болбол [...] дын офицернүүдэй илангаяа нем[...] офицернүүдэй туһаламжые хара[...] хэгүй байһаниинь бүгэдэндэ эли [...] ёһотой.

Ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһануудые гаргаха тухай

Ханын газетэ ба дайшалхын хуудаһанууд колхознигууд ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ, ажахын ба политическэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ тэдэниие элсүүлхэ ябадалда тон ехэ үүргэтэй байһаниинь элитэ.

Ханын газетэ хадаа колхоз гү, али МТС-эй ажабайдал ба ажал хүдэлмэрине эли тодоор харуулдаг. Ханын газетэ һара соо 2-3 дахин гаргабал эгээл таарамжатай гээшэ. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ханын газетын редактор ВКП(б)-гэй член нүхэр Багуев газетээ һара бүридөө 2 дахин саг болзор соонь, гоё һайханаар гаргадаг юм. Газетынгээ хуудаһан дээрэ түрүү колхозниигуудай дүй дүршэлые эли тодоор тунхагладаг, зарим колхозниигуудай хүдэлмэридэ үзэгдэһэн дутуу дундануудые хурсаар шүүмжэлдэг байха юм. Мүн Байкало-Кударын аймагай „18 партсъезд" колхозой ханын газетэ саг болзортоо гаргагдадаг байна. Энэ газетын редактораар комсомолка Паша Куржумова хүдэлмэрилнэ.

Дайшалхы хуудаһан хадаа гансахан хэмжүүрээрээ ханын газетэһээ илгаатай. Үнэндөө бишыихан ханын газетэ болоно гээшэ. Энэ хуудаһан дээрэ 4—5 бишыихан статьянуудые тунхагладаг юм. Колхозниигуудһаа гү, али трактористнуудһаа хэниинь мүнөө үдэр һайнаар хүдэлмэрилөөб. Хэн түргөөр ба сад хүнүүдһээ үлүү һайнаар борнойлооб, хэн гүнзэгыгөөр ба түргөөр хахалааб, мүнөөдэр сеялкэшэн ямараар хүдэлмэрилөөб, мүнөөдэр бригаданууд ямараар хүдэлмэрилөөб, өөрынгөө абаһан социалистическэ уялгануудые дүүргээ гү, бусад бригаданууд ямараар хүдэлмэрилөөб гэхэ мэтэ асуудалнуудые толилхо ёһотой.

Эдэ ба мүн бусад зайлашагүй шухала асуудалнууд тухай статьянуудые колхозниигууд бэшэхэ зэргэтэй. Энэ эн дээрэһээ бригадада үдэр бүри дайшалхы хуудаһа гаргажа байбал зохино.

Иимэһээ бригада, полевой стан[...] тракторна бригадын дайшалхы хууда[...]нуудай редактораар ном бэшэг һ[...] мэдэхэ полеводческо бригада гү, [...] тракторна бригадын хүдэлмэриин у[...]витой һайн танил нүхэдые оложо [...] милхо ехэхэн удхашанартай болохо [...]

Дайшалхы хуудаһанай редактор [...]хозниигууд ба трактористнуудай ду[...] хүндэтэй байха ёһотой. Тиигэбэл т[...] хаглаха шухала зүйлнүүдые суглу[...] ба дайшалхы хуудаһаяа гаргаха яба[...]лынь нилээд хүнгэржэ үгэхэ боло[...]

Ханын газетын ба дайшалхы хуу[...]һанай редакторнуудые саарһаар гү, [...] үгышье һаа ханын газетын ба дайш[алх]ы хуудаһануудай тусхай македээр, [...]гэ бүриин карандашаар, бэхэ ба э[...] үнгын шэрээр хангахын тула клуб [...] али уншалгын байшангые даагшад [...]луун оролдолго гаргаха ёһотой.

Дайшалхы хуудаһа гү, али ха[...] газетые гоё ба уранһайханаар га[...]хые али болохоор оролдохо, хүсэхэ [...] хала. Толилһон зүйлнүүдээ томо [...]гээр эли тодоор, шадабал хэблэлэй [...]гөөр бэшэбэл ехэ һайн гээшэ. Ха[...] газетын гү, али дайшалхы хуудаһа[...] дээдэ таладань, бухы статьянууда[...] гүүр нэгэ тон эли тодорхой [...] үгэхэ хэрэгтэй. Энэ лозунг хадаа [кол]хозниигуудай гү, али трактористну[...] мүнөөдэр дүүргэхэ гол зорилгые хар[...]ха ёһотой. Жэшээлхэдэ: „Хабарай та[...]гые тон богонихон болзор соо дүүргэ[...] „Хахалалгын нормые үдэр бүри ду[...] гэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ!". Унша[...] байшангай ба колхозно клубай [...] мэрилэгшэд бухы колхозууд, МТС-[...] полеводческо бригада, полевой [...] дээгүүр ханын газетэ, дайшалхы [...]һануудые гаргахада, тэдэнэй ре[дак]торнуудай хүдэлмэридэ саг үргэ[...] туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

„Б. М. Үнэн" газетын материалаар хэмжээ абтаба

Манай „Бурят-Монголой Үнэн" газетын энэ оной мартын 6-ай номерто „Муугаар харууһалжа малаа гарзалуулна" гэһэн бэшэг тунхаглагдаһан байна. Тус бэшэгэй үндэһөөр „Память Кирова" колхоздо адуу малай туража байһан ябадалые шалгажа, ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айком мэдээсэнэ:

1. „Память Кирова" колхоздо ушарһан адуу малай туралга ба моридто эзэн бусаар хандаһан ябадал тухай асуудал ВКП( )-гэй айкомой бюрогой заседани дээрэ хэлсэгдэһэн байна.

2. Тус колхозой эхин парторганизациин секретарь Тугарин ба КТФ-[...]ша Солдатов гэгшэдтэ партийна х[...] абтаба.

3. Хуушан бригадир Тугарин, [...] даагша Андреевский ба адуушан Ни[...]ров гэгшэдые адуу малда эзэн б[...] хандаһан ба үхүүлһэн, гарзалуу[...] дээрэһээнь хуулиин хэмжээдэ хабаа[...]хаар мүшхэбэриин органдо хэрэг[...] үгтэбэ.

Мүн адуу малда хайша хэрэг ха[...]даг ябадалые саашань усадхахын т[...] таарамжатай шиидхэбэри гаргаг[...]

Залуушуулай бухы хүсые табанжэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ хандуулха

Б. СЕМЕНОВ. ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь

★

СССР-эй Верховно Соведэй Нэгэдэхи Сессеэр баталагдаһан „1946 — 1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб" хадаа советскэ арадай ажахын бухы һалбаринуудай саашанхи хүгжэлтые хараална.

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбөөр табигдаһан гол ехэ зорилгонууд гэбэл, „манай ороной гэмтэлдэ ороһон районуудые һэргээн бодхоохо, ажаүйлэдбэриин ба хүдөө ажахын дайнай урда тээхи хэмжээе тогтоохо ба һүүлээрынь энэ хэмжээе ехэхэнээр үлүүлэн дээшэлүүлхэ ябадалнууд" болоно гэжэ нүхэр И. В. Сталин зааһан байна.

Манай Бурят-Монгол республикын хүгжэлтын табанжэлэй түсэбэй ёһоор бидэнэр ниитын малай тоо толгойн ургалта ба тэрээнэй ашаг шэмые дайнай урдахи хэмжээндэ хүргэхэ бэшэ, харин тэрээниие холо үлүүлэн гаргажа, Бурят-Монгол республикые ашаг шэмэ ехэтэй малажалтай республика болгохо байнабди.

Дүрбэдэхи табанжэл соо Газартаряалангые хүгжүүлхэ талаар бидэнэрэй урда байһан гол зорилго хадаа үндэр ургаса жэлһээ жэлдэ туйлан абаха ба хүдөө ажалай бухы культуранuудай валова суглуулгые ехэхэнээр дээшэлүүлхэ ябадал болоно.

Дүрбэдэхи сталинска табанжэл соо манай республикадахи союзна ажаүйлэдбэриин предприятинууд: Зэдын комбинат, Гүрэнэй завод, Мяханай комбинат, Шэлэй завод ехэхэнээр хүгжэхэ ба Улан-Удын паровозо-бүтээлгын завод болбол хүсэтэ локомотивуудые үйлэдбэрилхэ томохон завод болохо байна. Галуута нүүрэй нүүрһэнэй шахтанууд 1945 ондо 150 мянган тонно нүүрһэ абаһанайнгаа орондо, табанжэлэй һүүлдэ нүүрһэ абалгые жэлдээ 1 миллион тонно хүргэхэ байха юм.

Мүн республикын ой модоной ба загаһанай ажаүйлэдбэринүүд дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбөөр саашадаа ехэхэнээр хүгжэхөөр хараалагдана.

Байгша ондо Улан-Удын сэмбын фабрикын түрүүшын ээлжээнэй барилга дүүрэжэ, 1947 ондо тэрээнэй хоёрдохи ээлжээнэй бэрилгэ дүүрэхэ байна. Тэрэ хадаа Союзай зүүн зүгтэ сэмбын ажаүйлэдбэриин томо предприяти болохо.

1946 ондо Бичурын сахарна завод баригдажа дүүрэхэ ёһотой. Мүн Тимлюйскэ цементнэ заводой барилга һэргээгдэхэ. Селендумын моторо-заһабарилгын завод болбол хүдэлмэрилжэ байдаг предприятинуудай зэргэдэ ороо.

Манай республика дотор гүрэнэй, нютагай, кооперативна ажаүйлэдбэриин һалбаринууд ехээр ургаха юм.

Табанжэлэй түсэбэй ёһоор республикын гэр байрын барилгануудай талаар ба городууд болон аймагуудай центрнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо талаар, хамагай түрүүн манай Бурят-Монгол республикын столица Улан-Удэ городой ажахые үргэдхэхэ ба тэрээниие болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хараалагдаа. Энэ табанжэл соо манай республикын һургуулинууд, эмнэлгын эмхи зургаанууд, амаралтын гэр байранууд, клубууд, библиотекэнүүд, театрнууд, кино болон радиосетьнүүд нилээд олошорхо байна.

Энэ дүрбэдэхи табанжэлэй агуу ехэ түсэбые бэелүүлхын тула манай республикын залуушуул болбол бухы ажалшадтаяа хамта хамаг хүсэ шадалаа гульдхаха ба хүндэ бэрхэшээлнүүдые дабаха байна.

Мүнөө областной комсомольско организациин урда шэнэ табанжэлэй түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бухы республикын залуушуулай хүсые элсүүлхэһээ ондоо ямаршье тиимэ шухала ба хүндэгэй политическэ зорилгонуудай байхагүйнь мэдээжэ.

Республикын аймагуудаар ВЛКСМ-эй айкомуудай пленумүүд, комсомольско активуудай суглаанууд ба комсомольско эхин организацинуудай суглаанууд үнгэргэгдэжэ эхилээ. Энэ пленумүүд ба суглаанууд дээрэ табанжэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ комсомольско организацинуудай хабаадалсаха тушаа дайшалхы программа гаргаһан ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленумэй дүн тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Тиимэһээ, горкомуудай, райкомуудай болон айкомуудай комсомольско пленумүүд ба активуудай суглаанууд, мүн комсомольско эхин организацинуудай суглаанууд бухэн үндэр дээдэ политическэ дэбжэлтээр үнгэргэгдэхэ байханиинь тон шухала. Энэ суглаанууд дээрэ хэлэгдэхэ элидхэлнүүд болбол һайн удхатай ба һонирхолтой байха, багалагдажа абтаһан шиидхэбэринүүдынь эли тодо байха ёһотой.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй пленумэй шиидхэбэрине комсомолец бухэнэй мэдэрэлдэ хүргэхэ зуураа, нэгэдэхёэр, шэнэ сталинскэ табанжэлэй түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бухы арадай тэмсэлдэ эдибхитэйгээр хабаадалсаха ябадал хадаа комсомолец бухэнэй политическэ гол зорилго гэжэ ойлгуулха. Хоёрдохёор, ВЛКСМ-эй ЦК болбол комсомольско организациин хүдэлмэрине эгээл түрүүн, табанжэлэй түсэбые бэелүүлхын тула мүн колхозууд, совхозууд, МТС-үүд предприятинуудай ажахынгаа түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын тула бухы залуушуулай хүсые элсүүлжэ шадаһанаарынь сэгнэхэ байна. Гурбадахяар, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй пленум болбол табанжэлэй түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ шударгыгаар, ами бэеэ хайрлангүйгөөр, бусадтаа большевистскэ жэшээ харуулан, өөрынгөө түрүү үүргэ саг үргэлжэ дээшэлүүлэн, бухы комсомольско хүдэлмэринүүдтэ эдибхитэйгээр хабаадалсаха гэһэн эрилтэ комсомолец бухэндэ табиһан байна.

Партиин Центральна Комитет болбол табанжэлэй түсэб тухай хуулитай бухы ажалшадые танилсуулха талаар олониитын политическэ хүдэлмэрине үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ бухы партийна организацинуудые тусхайта тогтоолоороо уряалаад, энэ хүдэлмэри хадаа ойр зуурын кампани бэшэ, харин энээнһээ хойшо партиин хэхэ агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин таһаршагүй ехэ хубинь болохо байна гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Мүнөө шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие нэбтэрүүлхэ ябадал хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэржэ байна. Иланга, Улан-Удэ городой, Кяхтын, Зэдын, Сэлэнгын ба бусад аймагуудай комсомольско организацинууд шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие арад зондо һайнаар ба саг үргэлжэ нэбтэрүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэринүүдые хэнэ.

Энэ хуулиие ойлгуулха талаар манай республика дотор хэдэн мянган агитаторнууд-комсомолецууд хүдэлмэрилнэ. Хэдэн зуугаад кружогууд эмхидхэгдэжэ, хэдэн мянган хүнүүд сталинска табанжэлэй түсэбые шудалжа байна гээшэ. Ажалшад болбол энэ хуулиие аймаабтар баяртайгаар хүлеэжэ, социалистическэ уялгануудые абана.

Гэбэшье, манай зарим аймагуудта ба городой предприятинуудта табанжэлэй түсэб тухай хуулиие үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ябадал муугаар эмхидхэнэ. Энэ хуулиие нэбтэрүүлхэ пропагандистнууд ба тэрээниие шудалха хүсэлэнтэй залуушуул байбашье, хуулиие гансахан уншалгаар хизаарладаг баримтанууд олон бии. Энэ нютагуудаар ба предприятинуудаар табанжэлэй түсэб тухай хуулиие шудалхын түлөө эмхидхэгдэһэн кружогуудай занятинууд үшөө эхилээгүй, горкомуудай, райкомуудай болон айкомуудай комсомольско элидхэлшэд залуушуулай дунда ВЛКСМ-эй ЦК-гэй һайшааһан тематикаар элидхэлнүүдые тон үсөөн үнгэргэдэг байха юм.

Эдээн дээрэһээ зарим газарнуудта олон тоогой залуушуул ба жиирэй комсомолецуудай энэ хуулиие мэдэхэгүй байхаһаа байтагай, зарим комсомольско эхин организацинуудай секретарьнууд хаана, хэзээ, ямар газарта энэ түсэб баталһан тухай мэдэхэгүй һууһаар. Иимэ байдалые саашадаа ябашье тэсэжэ болохогүй.

Манай хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хадаа шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлэй туг доро үнгэргэгдэхэ ёһотой. Энэ хуулиие үргэнөөр ба гүнзэгыгөөр ойлгуулха талаар бухы арга хэмжээнүүдые энэ гэһээр абажа, энэ хүдэлмэрине эрид һайжаруулга хадаа бухы комсомольско организацинуудай шухалын шухала зорилго болоно.

Табанжэлэй түсэб тухай хуулиие ажалшан арадта ойлгуулхын тулада комсомольско организацинуудай эрхим хүсэнүүдые хандуулха хэрэгтэй. Лекцинүүд, элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүдые хаа-хаанагүй үнгэрхэхэ шухала.

Табанжэлэй түсэб тухай хуулиие нэбтэрүүлхэдэ залуу колхозник бухэн, тракторист бухэн, залуу хүдэлмэришэн ба алба хаагша бухэн шэнэ табанжэлэй түсэбөөр манай орон ба республика соо ямар хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан тухай, мүн аймагай, колхоз болон МТС-үүдэй, предприятинуудай саашанхи хүгжэлтын талаар ямар перспективэнүүд хараалагдаһан тухай мэдэжэ, энээниие дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ зориглохо ёһотой.

Гансахан лэ гүнзэгы ба саг үргэлжын пропаганда хадаа манай олон түмэн залуушуулые арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бодхоожо шадаха ба арадай ажахын бухы һалбаринуудта социалистическэ мүрысөөе урда урынхиһаа улам хүсэтэйгөөр, улам гэнөөр ба ехэ далайсагаалгаар [...]үүлхэ хэрэгтэ бухы анхарал хан[...] байна.

Энэ түсэбые дүүргэхэ ба үл[үүлэн] дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социал[исти]ческэ мүрысөөнэй түрүүшын д[...] залуушуулай хүсэл ба тэрээнэй [...] хамшагта зорилгые эли тодоор [...]лаа.

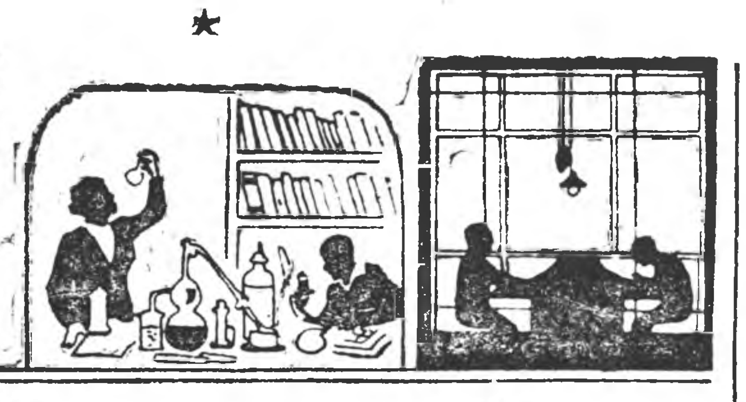
Жэшээлхэдэ, Саянтын МТС-эй [трак]торист-комсомолец нүхэр Цырен[...] Бамбаев гэгшэ колесно трак[...] өөрынгөө халаанууд соо 258 [...] элдүүрилжэ, өөрынгөө даалгаб[...] холо үлүүлэн дүүргээ. Сүхын [...] залуу тракторист нүхэр Цырен[...] Банзаракцаева болбол хабарай [...] хүдэлмэриин түсэб 200 процент [...]гэбэ. Гүрэнэй заводой № 2 це[...] залуу хүдэлмэришэн нүхэр Короб[...] апрель һарын үйлэдбэриин түсэб[...] процент гүйсэдхөө, мүн тус з[авод] № 1 цехын залуу комсомолец [...] Анохин болбол үргэн хэрэглэл[...] бүтээн гаргалгаар халаанайнгаа [даал]габарине 500—600 процент гүйс[...]

Мүн «Труд» артелиин о[...] комсомолка нүхэр Коурева [...] һарынгаа даалгабарине 552 п[...] дүүргэбэ. Шэлэй заводой нүхэр [...]винагай комсомольско-залуу[...] бригада социалистическэ мүрыс[...] завод соогоо түрүү һуури эз[...] Иимэ жэшээ баримтанууд респу[...] бухы аймагуудаар ба предприя[...]даар яһала олон бии.

Манай республикын комсом[ольско] организацинууд хадаа СССР-эй В[ерхов]но Соведэй Нэгэдэхи сессеэр бат[алагда]һан 1946—1950 онуудта арадай а[жахые] һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ [таба]жэлэй түсэб тухай хуулиие ажалшадтаа гүнзэгыгөөр ойл[гуулжа] арад зоной дунда дэлгэрһэн па[триоти]ческэ хүдэлөөниие зүбөөр хүт[элжэ], дүрбэдэхи сталинска таба[нжэлэй] түсэбые үдэрһөө үдэртэ гансахан [дүүр]гэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүү[ргэхын] түлөө эршэмтэй тэмсэлые эмхидх[эхэ ёһо]той.

АЖАБАЙДАЛАА УЛАМ ХҮХЮУ, УЛАМ СЭНГҮҮ БОЛГОХОБДИ

...ын сагта карточна гурим зогсоогдохо юм..., үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгые үргэдхэхэ, бүхы ...оварнуудай үнэ сэнгые удаа дараалан химдадхажа, ажалшадай материальна ажабайдалай хэмжээе үргэхэ ...эрынгөө хүсэнүүдые дэлгэхэ арга-боломжонуудые наукада үгэжэ шадаха научно-шэнжэлэлгын элдэб түрэ- институтуудые үргэн олоор бариха ябадалда онсо анхарал хандуулагдаха байна. *(И. Сталин).*

1950 ОНДО МАНАЙ ОРОН

...1.8 миллион һурагшанартай 193.000 һургуулитай ...о.

...Дээдэ һургуулинуудта 674.000 студентнэр һураха.

...Табанжэлэй турша соо 602.000 хүн дээдэ һургуули...е, техникумүүд ба бусад тусхай мэргэжэлэй дунда ...улинуудые 1.326.000 хүн,

...Ажалай резервын ремесленнэ һургуулинуудые ...000 хүн дүүргэжэ гараха.

Театрнуудай хүгжэлтэ

...950 онуудта СССР-эй ара...ые һэргээн бодхоохо ба ...э табанжэлэй түсэбэй ...үргэлжын театрнуудай ...хүртэр олошоруулагдаха

...тэ 6 украинска ба ородой ...еска 3 театрнууд, хүүгэ...атр, хүгжэмтэ комедиин 4 ...еро ба баледэй 2 театр ...э ёһотой.

...усска ССР 1944 ондо 6 теа...йгаа һаа, 1950 ондо 19

...кэ, Казахска, Грузинска. ...жанска, Литовско, Мол... Латвийска, Киргизскэ, Таджикска, Армянска, Туркменскэ, Эстонско ба Карело-Финскэ союзна республиканuудта 44 театр шэнээр баригдаха.

РСФСР-тэ 82 театр шэнээр баригдаха, тэдэнэй тоодо 37 драматическа, оперо ба баледэй 2, хүүгэдэй 20, хүгжэмтэ комедиин 2 театр баригдаха болоно. Гадна РСФСР-эй областной центрнүүд дээрэ 20 нүүдэл театрнууд байгуулагдаха болоно.

СССР дотор табанжэлэй турша соо шэнээр баригдаха ёһотой 159 театрын 45 театрынь хүүгэдэй театрнууд болохо юм.

Арад зоной элүүрые хамгаалга

...цын койковуудай тоо 1940 ...мянга байһан жэшээтэй ...950 ондо 985 мянга болохо ...үүгэдэй саг үргэлжын ...ай һууринууд 1940 ондо ...байһан аад, 1950 ондо ...эн хүртэр дээшэлүүлэг...баһа үхибүүдэй ба эхэ...й консультациин, үхибүү...шцануудай болон һүнэй ...дэй тоо олошорхо байна.

Медикаментнүүд, медицинскэ хэрэгсэлнүүд ба медицинскэ тухеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха ябадал 1950 ондо 1200 миллион түхэригэй хэмжээ хүртэр дээшэлүүлэгдэжэ, 1940 онойхиһоо 85 процент ехэ болохо байна. Үндэр шанартай мүнөө үеын медицинскэ хэрэгсэлнүүдые ба мүнөө үеын шалгарһан медикаментнүүдые ехээр үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо юм.

Концертнэ залнууд ба консерваторинууд

...консерваторинуудай шэнэ бай...рэдэхи Сталинска табажэл ...Минскдэ ба Ереванда бариг... ...Һуралсалай байрануудһаа гадна ...концертнэ залнууд түхеэрэг...лагданхай. Һэргээн болхоо... «Эстония» гэжэ таллинска ...йшан соо 1000 һууритай кон... түхеэрэгдэхэ. Мүнөө Калинин городто баригдажа байгаа концертнэ зал 700 һууритай болохоор хараалагданхай.

Энэ жэлдэ Москвада Воровскиин үйлсэдэ Гнесиныхын нэрэмжэтэ хүгжэмэй-педагогическа институдай байшан баригдажа дүүрэхэ байна. Сталинградта, Кемеровэдэ ба бусад городуудаар шэнэ хүгжэмэй һургуулинууд ба училищанууд баригдаха байна.

Советскэ Союзай арадууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн соо тоо томшоггүй ехэ эд зөөриин хохидолдо ороһон ба манай Эсэгэ ороной илалтые хангахын түлөө агууехэ үргэлнүүдые хэһэн байха юм. Илагша арад гэһэн нэрэ түрэдэ хүрэмэ һайнаар тэдэнэй ажабайдалай материальна, һуудал байдалай ба культурна условинуудые һайжаруулха ябадал болбол табанжэлэй түсэбэй шухалын шухала зорилго болоно.

(1946-1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай нүхэр Вознесенскиин элидхэлһээ).

АРАДАЙ ОЛЗО

1950 ондо арадай олзонуудай хэмжээ 1926—27 оной үнэ сэнгээр 177 миллиард түхэриг болохо. Тэрэшэлэн накоплени ба эд хэрэгсэлэй фонд дээшэлхэ.

Үйлэдбэриие дээшэлүүлһэнэй, худалдаа-наймаае үргэдхэһэнэй ба ажалшадай гэр байрын ба культурна ажаһуудалай гаршануудые дээшэлүүлһэнэй ашаар энэ табанжэлэй турша дотор арад зоной ажабайдал дайнай урда тээхидэ адли болохо тэды бэшэ, харин дайнай урдахи арадай олзын хэмжээ 30 процентһээ үлүү ехээр дээшэ гараха байна.

1950 ОНДО:

4.686 миллион метр хлопчатобумажна бүд,

159,4 миллион метр ноохото бүд,

328,6 миллион паар арһан ба резинэ гуталнууд,

1.050 мянган велосипедүүд,

925 мянган радиоприемнигууд,

7.400 мянган часынууд,

1 миллион патефонууд,

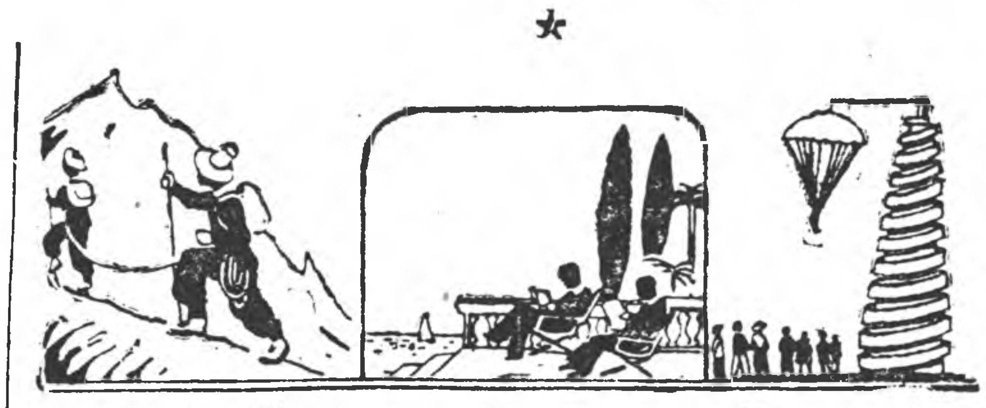
530 мянган фотоаппарадууд,

450 мянган оёдолой машинанууд,

350 мянган агнууриин буунууд,

200 мянган самоварнууд гэхэ зэргын эд бараанууд үйлэдбэрилэн гаргагдаха байна.

1950 ОНОЙ ЭСЭСТЭ:

Санаторинууд 250.000 һууритай ба амаралтын гэрнүүд 200.000 һууритай болохо байна.

Киноустановконуудай тоо 46.700 болохо. (1940 ондо 28.000 байһан байгаа).

Хүүгэдэй садуудта байдаг үхибүүдэй тоо 2.260.000 болохо (1940 онойхиһоо 2 дахин олошорво).

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ эхэ эсэгэеэ алдаһан үншэн үхибүүдые гүрэнэй хүзүүгээр тэдхэжэ, хүүгэдэй байшангуудта хүмүүжүүлхэ ябадал дүүрэнээр хангагдаха байна.

Шэнэ табанжэл соо:

84,4 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд городуудта ба 3.400 мянган байрын гэрнүүд хүдөө нютагуудта баригдаха байна.

Энэ хадаа арбан ехэнүүд городуудые шэнээр бариһантай тэнсэхэ болоно.

Гадна бэлэн гэр байрануудые үйлэдбэрилэн гаргаха заводууд баригдаха юм.

Элэ заводууд 4,6 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые бүтээхэ.

САЛИН ХҮЛҺЭН

Арадай ажахы дээрэ хүдэлмэришэд ба албахаагшадай салин хүлһэнэй фонд 1950 ондо 252,3 миллиард түхэриг болохо. Ажалай бүтээсые ургуулхатай хамта СССР-эй арадай ажахы дээрэ хүдэлмэришэд ба албахаагшадай жэл соогоо абадаг салин хүлһые 1950 ондо 6.000 түхэриг хүртэр дээшэлүүлхэ, энэ болбол 1940 оной хэмжээе ехэхэнээр үлүүлхэ байна.

Манай республикын культурын хүгжэлтэ

Дүрбэдэхи табанжэл болбол республика доторхи культурна байгуулалтые улам саашань хүгжөөхэ ябадалые хараална. Һургуулинууд, эмнэлгын газарнууд, санаторинууд ба амаралтын гэрнүүд, клубууд ба библиотекэнүүд, театрнууд, кино ба радио нилээд олошорхо юм.

Улан-Удэ городто 1948 ондо Буряг-Монголой оперно театрын байшан баригдажа дүүрэхэ юм. Мүн тэрэшэлэн циркын байшан ба тон ехэхэн кинотеатр байгуулагдана. Мяханай комбинадай, шэлэй заводой ба гүрэнэй заводой поселогуудта шэнэ клубууд баригдахаар хараалагдана.

Кяхтада, Городогто, Баргажанда театрнуудые бии болгохо ба Бабушкин болон Сосново-Озерскдо кинотеатрнуудые бариха ябадал түсэблэгдэнхэй.

Киноустановконуудые 1,5 дахин олон болгохо ба радиоузелнуудые нилээд ехээр үргэдхэхэ гэжэ хараалагдаба.

* * *

Гэр байрын-коммунальна барилга, болбосон түбхинэлгэ хэхэ ба культурна эмхизургаануудые олоор бии болгохо гэһэн эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд болбол соёл культурые хүгжөөхэ болон Буряг-Монголой ажалшадай улам ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ тон ехэ шэнэ алхам боложо үгэхэнь лабтай.

...СКЭ АРАДАЙ АЖАБАЙДАЛАЙ МАТЕРИАЛЬНА ...КУЛЬТУРНА ХЭМЖЭЭЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛГЭ

...шэн анги ба үргэн ниитэ ...материальна тэнигэлэн бай...руулха асуудалнуудта социа...йгуулалтын бүхы үе саг соо ...унистическэ парти ба совет...льство ехээр анхаралаа та....ы.

...агай байгуулалтын жэлнүүд...арадуудай материальна тэ...дал таһалгаряагүйгөөр үр...й эсэгэ оронэй ажалшад ...оотой, шанга шадалтай ба ...байдалтай болоһон байха юм.

...еволюциин онсо өөрэ байдал ...хадаа арадуудта гансахан ...олгоо бэшэ, харин мате...г, харин шанга шадалтай ...ажабайдалтай байха арга ...огон үгэһэн байна" (Сталин). ...Союзда немецко-фашистска ...эзэрхэг добтолго хэһэнэй ...й арадай амгалан ажал ...байгаа.

...Союзай арадууд эсэгэ оро...гын дайн соо тоо томшогүй ...хохидолдо ороһон, манай ...илалтые хангахын түлөө ...нүүдые хэһэн байха юм. ...гэһэн нэрэ түрэдэ хүрэмэ ...эй ажабайдалай матери... байдалай ба культурна ...һайжаруулха ябадал бол...эй түсэбэй шухалын шуха...болоно"—гэжэ нүхэр Возне...нгөө элидхэл соо хэлэнэ. ...Верховно Совет болбол ара... һэргээн бодхоохо ба хүг...элэй түсэб тухай хуули..., энээнэй нэгэн шухала зүйлынь хадаа арадай ажабайдалай материальна ба культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадал мүн болоно гэжэ тэмдэглээ.

Арадай олзын талаар революциин урдатэе арад зоной тон бага хуби болохо эксплоататорска ангида арадай олзын 75 процент хүртэжэ байхада, хэдэн олон миллион ажалшан арад хадаа арадай олзын оройдо 25 процентые абажа байгаа һэн.

Хүниие хүн эксплоатацилха ябадалай үгы хэгдэһэн ба эксплоататорска ангинуудай усадхагдаһан Советскэ Союзды арадай бүхы олзо халаа ажалшадай зөөри мүн болоно.

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуули дотор иишэжэ хэлэгдэнэ:

„Табанжэлэй түсэбэй үе соо үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгын, эд бараанай эрьесые дэгэрүүлгын ба ажалшадай байра байдал ба культурна ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдтэ гаргаха гаргашые дээшэлүүлгын үндэһөөр арадай энхэ амгалан байдалай дайнай урдахи хэмжээндэ гансахан хүрэхэ тэды бэшэ, харин арадай олзын дайнай урда тээхи хэмжээе 30 процент үлүүгээр дээшэлүүлхэ".

Ажал-хүдэлмэри ба кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар. 1946—1950 онуудта арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ түсэбэй ёһоор хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоо нилээд ургаха байна.

1950 ондо СССР-эй арадай ажахы дээрэ хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоо 33,5 миллион болохо, энэнь 1913 ондо байгаа хүлһэнэй ажалай хүбүүдэй тоһоо гурба дахин олон болохо байна.

Революциин урда тээхи Россиин хүдэлмэришэд түйлай хүшэр хүндэ ажалайнгаа түлөө 1910 ондо дунданнь абажа үзэхэдэ жэлэй 232 түхэриг абадаг бэйгаа.

Манай Совет оронто хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн жэлһээ жэлдэ урган дээшэлжэ байна. 1933 ондо нэгэ хүдэлмэришэнэй жэлэй салин хүлһэн 1,5 мянган түхэриг, 1938 ондо—3,5 мянган түхэриг болоһон байна. 1950 ондо хүдэлмэришэд ба албахаагшадай жэлэй дундын зэргын салин 6 мянган түхэриг хүртэр дээшэлхэ юм.

Большевистскэ парти ба советскэ правительство болбол ажалай условинуудые һайжаруулха ябадал ба мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадалнуудта саг үргэлжэ анхаралаа табижа байдаг гээшэ.

Үйлэдбэриие мэргэжэлтэй ба массова кадрнуудаар хангаха гол газар гэбэл гүрэнэй ажалай резервнүүд мүн болоно. Элэ резервнүүдһээ тус табанжэл соо 4,5 миллион залуу хүдэлмэришэд арадай ажахыда оруулагдаха байна. Дээдэ ба тусхай мэргэжэлэй дунда һургуулинуудые 1928 мянган хүн дүүргэжэ гараха ба эдэ мэргэжэлтэн бологт арадай ажахы доторхи инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй тоое нилээд олошоруулха байна.

Тус табанжэлэй түсэб дотор колхозниггуудай шанга шадалтай болохо ябадалай саашадаа хүгжэхэ арга нүхэсэлнүүд хараалагдана. Табанжэлэй һүүлдэ СССР-эй хүдөө ажахын бүхы продукциин ургалта 1940 онойхитой жэшээлбэл 27 процент дээшэлэн ургаха байна.

Культура ба элүүрые хамгаалгын талаар. Город ба хүдөөгэй ажалшан арадай культурна байдалые һайжаруулхын тула гэр байра барилгын гаргашаһаа гадна, 1950 ондо гүрэнһөө 106 миллиард түхэриг гаргашалалхаар тус табанжэлэй түсэбөөр хараалагдажа, энэнь 1940 оной хэмжээе 2,6 дахин үлүү гараха байна.

Эхин ба долоон жэлэй болон дунда һургуулинуудай тоо 1950 ондо 193 мянга хүртэр олошоруулагдажа, эдэ һургуулинуудай һурагшадай тоо 31,8 миллион болохо байна.

Үргэн арад ниитын дунда культурые нэбтэрүүлхэ ябадалай нэгэн шухала зүйл болбол театр ба кино мүн болоно. Киноустановконуудай тоо 1940 ондо 28 мянга байһан жэшээтэй һаа, 1950 ондо 46,7 мянга хүртэрөө ургаха байна. Районно центр бүхэн ба городой шэнжэтэй һуурин газарнууд хадаа саг үргэлжын киноустановконуудтай болохо байна.

Арад зоной элүүрые хамгаалха ябадалда мүн ехэ анхарал табигдаха байна. Больничнa койконуудай тоо 1940 ондо 710 мянган байһан жэшээтэй һаа, 1950 ондо 985 мянга хүртэр олошоруулагдаха ба хүүгэдэй ялинуудта саг үргэлжэ байдаг һууринуудай тоо 1940 ондо 859 мянган байһан жэшээтэй һаа, 1950 ондо 1.151 мянга болохо байна.

Дүрбэдэхи табанжэлэй һүүлдэ нэгэ жэл дотор амарагшадай тоо 5,4 миллион хүн болохо юм.

Городууд ба гэр байрын барилганuудай талаар Сталинска табанжэлнүүд соо нилээд хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Байра байдалай барилгада түрүүшын табанжэл соо 4 миллиард түхэриг, хоёрдохи табанжэл соо—10 миллиард түхэриг ба гурбадугаар табанжэлэй гурбан жэл соо 11,3 миллиард түхэриг гаргашалагдаһан байха юм.

Гэбэшье, дайнай жэлнүүд соо гэр байрын ба городой ажахыда түйлай ехэ һандарал хохидол болоһон байгаа. Немецко-фашистска булимтарагшад болбол 1710 городуудые ба 70 мянган хүдөө тосхонуудые ба деревнинүүдые һандаргаһан ба галдаһан байха юм.

Дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбэй ёһоор, һандаргагдаһан городууд ба хүдөө тосхонууд дүүрэн һэргээн бодхоогдохо болон гэр байрын ба городой барилганууд саашадаа хүгжэхэ байна.

Энэ табанжэл соо гэр байрын барилгада 42,3 миллиард түхэриг һомолжо, городуудта ба хүдэлмэришэдэй һуурин газарнуудта 72,4 миллион дүрбэлжэн метр гэр байра барижа дүүргэхээр хараалагдана. Гадна табанжэл соо городууд ба хүдэлмэришэдэй һууринуудта 712 миллион дүрбэлжэн метр хубиин гэр байранууд арад зоной зөөреэр һэргээн бодхоогдохо ба шэнээр баригдаха. Энээнэй тула хүдэлмэришэд ба албахаагшадта гүрэн мүнгэ урьһалжа, үргэн туһаламжа үзүүлхэ байна.

Хүдөө тосхонуудта 3400 мянган тоогой гэр байранууд колхозниггууд ба таряашадай зөөреэр, мүн гүрэнэй туһаламжатайгаар һэргээн бодхоогдохо ба шэнээр баригдахаар хараалагдана.

Арад зониие коммунальна талаар һайн байдалтай болгохын зорилгоор табанжэл соо 16 городуудта водопровод, 13 городуудта канализаци бии болгохо ба 8 городуудта трамвай, 20 городуудта троллейбус ябадаг болохо байна.

Эд бараанай эрьесын ба хэрэглэлэй талаар. Сталинска табанжэлнүүдэй үе соо советскэ худалдаа-наймаан үргэн ехээр дэлгэрээ. Гүрэнэй ба кооперативна жэжэг наймаанай эрьесэ 1928 ондо 12 миллиард түхэриг байһанаа, 1940 ондо 174,5 миллиард түхэриг хүртэр дээшэлһэн байха юм.

Табанжэлэй түсэбэй ёһоор гүрэнэй ба кооперативна худалдаа-наймаанай эрьесын хэмжээн 1950 ондо (1945 оной үнэ сэн буруушааһаниие анхаралдаа абажа) 275 миллиард түхэриг хүртэр дээшэлхэ байна, иимэдэ эд бараанай эрьесын хэмжээ болбол 1940 онойхиһоо (1940 оной үнэ сэнгээр) 28 процент өөдөө ургаха байна.

1946—47 онууд соо эдеэ хоолой зүйлнүүд, ажаүйлэдбэриин эд бараануудта карточна гурим болюулагдаха юм. Бүри һаяар—1946 оной намар гээшэ талхан, гурил, крупа, макаронно зүйлнүүдтэ карточканууд үгы болгогдожо, арад зондо һайн шанартай эдеэ хоолой зүйлнүүд, эд бүд, хубсаһа хунар худалдаха ябадал ехээр үргэдэхэ байна.

Городууд ба хүдөөдэхи гүрэнэй ба кооперативна худалдаа-наймаанай газарнууд һэргээн бодхоогдохо, улам олошоруулагдаха байна. Мүн табанжэлэй түсэб тухай хуулиар колхозно худалдаа-наймаан нилээд ехээр хүгжүүлэгдэхээр хараалагдаба.

Дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргээд байхадаа, манай советскэ арадуудай ажабайдал дайнай урдахи хэмжээе хүсэхэһөө гадна, улам холо үлүү гараха юм.

М. МОГСРДОЕВ.

ДЕМЬЯН БЕДНЫЙ

(Наһанһаа нүгшэһэнһөө хойшо нэгэ жэл үнгэрһэнэй ойдо)

Ефим Алексеевич Придворов (Демьян Бедный) 1883 ондо Херсонско губерниин Елизаветградай церковиин харуулшанай булэнэр соо түрэһэн юм. Демьян Бедный өөрынгөө бэшэһэн намтар соогоо бага наһанайнгаа жэлнүүдые иимэ уран тодо шэрээр зураглан харуулна. «Бидэнэр үбгэ эсэгынгээ абаһан арбан түхэриг сапингаар амидаржа, уйтан хабшуу газар тэр соо һуудаг байгаабди. Минии Эхэ заримдаа бидэнэртэ ерэдэг байба. Эхымни ерээгүй сагта намда зол жаргал шэнги байдаг бэлэй. Юундэб гэхэдэ, ехэмни намда ан адууһан шэнги хатуу шэрүүнээр хандадаг байгаа. Би 7 наһанһаа 13 хүртэрөө намайе ехээр хайралдаг ба намда дуралдаг үбгэ эсэгэ Сафрон ба харша, хатуу эхэтэеэ хамта байһан байнаб. Энэ минии наһан соохи айхабтар хүшэр хүнлэ жэлнүүд байһан юм. Би тэрэ үедэ «бэеэ абарха зам» гэжэ шажанай номые нюусаар уншадаг байгаа бэлэйб»,

13-наһатай Ефим Киевскэ сэрэгэй-фельдшерскэ һургуулида һурагшаар үгтэбэ. 1904 ондо Ефим Алексеевич Придворов 21-тэй болоод Петербургска университедэй историко-филологическа факультедтэ орожо шадаба. «Би дүрбэн жэл соо тон шэнээр ажаһуугаад байхадаа, шэнэ зоноор танилсаһан ба тон шэнэ олон юумэнүүдые дуулаһан хараһан байнаб. Энэ хадаа намайе гайхуулан сошооһон 1905—1906 онуудай революциин үе бэлэй. Тэрээнһээ һүүлдэ хатуу шанга реакцинуудай эсэстэ өөрынгөө бэеын амар амгаланиие сахиха тухай минии хамаг хүсэл найдабари мартагдажа, би бүһэлгаа хэһэн хүдэлмэришэдэй үйлэ заяан тухай һаналаа табидаг болоһон байнаб»,—иигэжэ тэрэ үеынгөө байдалай тухайда Демьян Бедный бэшэнэ.

1909 ондо тэрэ болбол Короленкын толгойлжо байгаа «Ородой баялиг» газетэдэ өөрынгөө жэжэхэн зохёолнуудые хэблүүлжэ эхилбэ. Тэрээнэй һүүлдэ марксистнарай бариһан тала тээшэ һанал үзэлөө зорюулаад байхадаа хүдэлмэришэдэй тэмсэлэй зайлашагүй үнэн байһаниие мэдэржэ большевигүүдэй «Звезда» газетэдэ бэшэжэ эхилээ.

Гражданска дайнай боложо байһан үе болохо 1918—1920 онуудта Демьян Бедныйн алдар нэрэ ба бэшэһэн зохёолнуудынь үргэн хүдэлмэришэдэй ба үгытэй таряашадай дунда айхабтар танил ойро болоо. Тэрэнэй уран творчество илангаяа тэрэ үедэ бэшэһэн олон дунуудынь Улаан Армиин боецүүдэй дунда илангаяа дуурлагдадаг байба.

Эсэшэ сусашагүй агитатор, «үгын үнэншэ баатар кавалерист» Демьян Бедный 1923 ондо Улаан тугай орденоор шагнагдаба. Арад зоной үнэн байдалые хүн бүхэндэ ойлгосотойгоор зохеодог байһан дээрэһээнь, тэрэнэй зохёолнууд айхабтар хүсэтэй һонирхолтой байдаг байгаа. Тэрэ үеынь олон тоото зохёолнууд ажалша арадай зүрхэнүүдые революциин галаар гэрэлтүүлэн тэмсэлэй хүндэ хатуу минутануудта тэдэнэрэй һанал сэдьхэлые үргэн байһан юм.

Тэрэ үедэ ВЦИК-гэй Президиум Ефим Алексеевичтэ үгэһэн грамота соогоо «онсо илгарһан ба тусгаар ехэ шэн габьяатай байһан байна» гэжэ тэрэнэй ажалые үндэрөөр сэгнэн тэмдэглэһэн байна.

Демьян Бедный өөрынгөө түрүүшын зохёолнууд соо өөһэдынгөө уургайда үни удаанай һууриждан түбхинэһэн кулагуудтай үсэд шанга тэмсэһэн батрагуудай образуудые харуулна.

Мүн тэрэшэлэн хүдөө деревниһээ городто байгаа фабрикада ошожо хүдэлөөд, тэндэ хүдэлмэришэдэй тэмсэлые хаража гэдэргээ деревнидэ ерэхэдээ кулагуудай ба помещигүүдэй урдаһаа үсэд хатуу тэмсэл эмхидхэһэн таряаша залуушуудайшье образуудые поэт нэгэнтэ бэшэ харуулжа шадаа. Залуу Демьянай гол темэ хадаа революциин урдахи деревниин адаг шадалтай таряашадай ба батрагуудай үзэл һанал, хүсэл эрмэлзэлгые харуулха тэрэ үедэ айхабтар хурса удхатай ба шухала темэ байһан юм.

Хүдөөгэй «Мироедүүдые» (старшина, урядник, лавочник, кулагууд, помещик ба поп) гэгшэдэй хобдог хомхойе ба тэдэнэрэй шунахай муухай үзэл һаналые олонто удаа элирүүлээ. Хамаг зоной халуун хүлһэн дээрэ өөһэдынгөө садхалан байдалые зохеоһон тэдэнэртэй зэргэшүүлжэ, үлэсхэлэн хооһон ядарал амсаһан үгытэй ядуу хүдөөгэй деревниин байдалые зураглан харуулаа.

Тэрэ үеынь гол жанр болбол үльгэрнүүд, фельетон болон эпиграмма болоно. Поэт илангаяа онсо шадабаритайгаар басни бэшэдэг байгаа. Басни онсо удха шанараараа ба хэлэхэ тобшолол үгэеэ далдалан хэлэхэ ябадалда туһатай юм. Цензура болбол тэрээнэй бэшэһэн Еромей болон Фокей гэгшэдэй саана хэнүүдэй һууһые мэдэнгүй, хэблэлдэ зүбшөөдэг байба. Мүн Демьян Бедный өөрынгөө басница адууһа мал, ан амитадые хэрэглэжэ, тэдэнэй харилсаа ба аяг аашаар тэрэ үеынь байдалые харуулжа шададаг байгаа.

Тэрэнэй «абаахай» болон «аляа'шадай» үнэн дээрээ хэд байһыень үргэн уншагшадай таажа мэдэхэдэ бэлэхэн байһан байгаа.

Октябрьска социалистическэ революциин үедэ Демьян Бедный иимэ далда удхата баснинуудаа орхижо, эли тодо уряалан дуудаһан шүлэг дуунуудые бэшэжэ эхилбэ. «Деник воинло», «Кулак—кулковичта», «Купец Шкуродеровта» болон «Орловско помещик Зубодробиловкийда» гэхэ мэтэ зохеолнуудые бэшэбэ.

Тэрэ хадаа сагаан гвардейщинада эсэргүү хурса удхатай, үгэ найруулгаараа һонирхоллохо зохёолнуудые бии болгобо. «Хамагдаһан шорой», «Барон Врангелиин манифест», «Мүлхигшэд тухай», «Грабьинтерн» гэжэ зохеолнуудые бэшэбэ.

Мүн 1928 ондо шажанай алба ябуулагшадай хорото номлол ба аашануудые элирүүлһэн олон зохёолнуудаа бии болгожо эхилээ. Тэдэ зохёолнуудынь «Безбожник», «Крестьянка» гэхэ мэтэ журпалнууд соо хэблэгдэдэг байгаа. Шажанай алба ябуулагшадай нэрээр хэнэй хорго-додог ба торгон хубсаһадай саана ямар зорилготой хүнүүдэй бэеэ далдалан һуудагые эли тодоор харуулдаг байба.

Демьян Бедный өөрынгөө зохеолнууд классическа поэзиин элдэб дүрсэ янзануудые хэрэглэнэ. Тэрэ классическа формонуудаа «политическэ шэнэ удхаар хубсалуулдаг» байгаа. Демьян Бедный өөрынгөө бэшэһэн сатирическэ дубогуудта историческа дуунууд ба былинэнүүдэй формо үгэдэг байба. Тэрэнэй зохёолнуудай газаа хэлбэринь айхабтар олон янза байһан байна.

Тэрэнэй зохёолнуудай геройнууд тон хамтадхаһан, орёо тойруу аяг зангүй пэгэ сэхэ шугамаар бэшэгдэһэн байна. Тиимэшье һаа өөрынгөө амиды халуун амисхалаар ба тэдэ зохёолнуудта арад зоной оньһон үгэ дуунуудые хэрэглэһэн дээрэһээнь политическэ шэнэ хурса удхаар шэмэгдэһэн тэдэ зохёолнууд олон түмэндэ абтасатай ба ойлгосотой, бултаниие һонирхуулдаг байгаа.

Советскэ арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай үедэ Демьян Бедный өөрынгөө зохёолнуудта түрэл оронойнгоо баатарнуудые габьяата хэрэг тээшэ уряалан дуудаба. Тэрээнэй бэшэһэн «манай эхэ орон», «Баян ургасын түлөө» «Таня партизанка» гэхэ мэтэ олон шүлэгүүдынь «Правда», «Известия», «Красная звезда» газетэнүүдтэ хэблэгдэдэг ба дайнай фронтнууд дээрэ ябаа боецүүдтэ һонирхогдон уншагдадаг байгаа.

Демьян Бедныйн нэрэнь ба тэрэнэй олон тоото зохёолнууд советскэ уншагшадые һонирхуулдаг ба һонирхуулһаар шье байха байна.

Ч. Цыдендамбаев.

Клуб заһабарилгада 20 мянган түхэриг

Торпин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид колхозойнгоо клуб шэнэдхэн заһабарилхын түлөө, мүн тэрэниие шэмэхын ба культурна шэнжэтэй болгохын түлөө хамтынгаа суглаан дээрэ хэлсэжэ, түс хэрэгтэ 20 мянган түхэриг гаргаба. Энэ клуб 250 хүнэй һууха һууритай болгогдохо, мүн библиотекын ба элдэб янзын кружогуудай хүдэлмэрилхэ тусгаар 4 таһагтай болгогдохо байна.

Тэрэшэлэн сценэнь заһагдаха, диван, стол, хүшэгэ, портредүүд, картинанууд абтаха юм. Тиигээд клубайнгаа дэргэдэ духовой ба струнна оркестр бии болгохоор хараалнад.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал... хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи проц...

Майн 20-ой үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, майн 20. (ТАСС). Майн 20-ой Трибуналай үглөөнэй заседаниин эхиндэ Риббентропые үмөөрэгшэ адвокат Горн гэгшэ сүүдлүүлэгшэ Редертэ хэды асуудал табиба. Тэрэнэй һүүлээр английска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Максуэлл—Файф асуулта абажа эхилбэ. Тэрэнэй анха түрүүшын асуудал Германиин Версальска договорые эбдэһэн тушаа байба.

Гэмнэгшэ: Уһан-сэрэгэй флодые зэбсэглэлгэ болбол нюусаар ябуулагдажа байтараа һүүлээрынь элеэр ябуулагдадаг болоһон гэжэ зүб гү, хэлэжэ үгыт, уһан сэрэгэй флодто танай ажал-ябуулгатай холбоотой юун бииб?

Сүүдлүүлэгшэ: Гүрэвэй толгойн намда захирһанай ёһоор хэдэг байгааб. Тэрэ болбол крейсернүүд ба али болохо сэрэгэй онгосонуудые нэгэ доро байгуулжа шадаха байгаа, гэбэшье, зэбсэглэжэ байһанаа тусхай сагай ерэтэр харуулһанай хэрэггүй гэжэ тоолодог байһан юм.

Редер болбол „транспортна суднанууд" гэжэ нюуса нэрэтэйгээр сэрэгэй ехэ корабльнуудые байгуулһан тухай мэдүүлгэеэ үгэхэ зуураа Германи хадаа крейсернүүдые бүтээдэггүй юм һэн, харин крейсертэл адли корабльнуудые бүтээдэг байгаа гэжэ мэдүүлбэ. Энэ хадаа „Версальска договорые зарим нэгэн талаараа эбдэһэн ушартай болоно" гэжэ Редер мэдэрнэ.

Гэмнэгшын асуулта абаха бүри Редер болбол Германиин Версальска договорые эбдэһэн ба германска уһан сэрэгэй фл...
сэгжэлгые хуули бэш...
саар дээшэлүүлпэн б...
дые түргэ түргөөр мэд...
тай болоно.

Агрессивнэ дайниие...
түсэб тухай асуудалд...
ха зуураа Гитлерэй...
германска уһан доогу...
флодой агрессивнэ яб...
та бэлэдхэжэ байһанин...
тэшэлэн Редер мэдэрнэ...
энэ гэмтэ ябуулгануу...
асуулта үгэхэдөө Ред...
дайн эхилшэхэ юм гэ...
мэдээгүй һэмби гэжэ...
аршалхые эллэбээр ор...

Сүүдлүүлэгшэ Редер...
даа асуулта абалга үд...
дани болтор хойшолуу...

Майн 20-ой үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, майн 20. (ТАСС). Трибуналай майн 20-ой үдэшын заседани дээрэ английска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Максуэлл-Файф сүүдлүүлэгшэ Редерһээ асуулта абажа үргэлжэлбэ.

Гэмнэгшэ болбол Бельги, Голланди ба Норвегидэ Германиин доботолһон тушаа асууба. Мүн тэрэшэлэн Советскэ Союзда доботолгые Германиин эмхидхэһэн тухай асуулта хэбэ. Уһан доогуур ябадаг советскэ онгосонуудта эсэргүү ябуулгануудые дары эхилхые түсэблэһэн тухай 1941 оной июниин 15-да бэшэгдэһэн уһан сэрэгэй флодой үдэрэй тэмдэглэлһээ баримтануудые гэмнэгшэ уншана.

—Советскэ Союзда доботолхоһоон 6 хоног урда тээ та уһан доогуур ябадаг онгосонуудые доботолжо, хайра гамгүй үгы хэхэ ябадалые зүб гэжэ тоолоо һэн гүт?

Сүүдлүүлэгшэ болбол эдэ ябуулгануудые зүб гэжэ тоолоноб гэһэн эшэгүүригүй харюу үгэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр гэмнэгшэ болбол уһан доорохи дайнай ябуулгын дүй дүршэлнүүд тушаа сүүдлүүлэгшын һанал бодомжонууд тухай асуулта хэбэ. Немецкэ уһан сэрэгэй флодой командовани, мүн тэрэшэлэн Редер хадаа гансаханше өөһэдынгөө дайсадта бэшэ, мүн тэрэшэлэн нейтральна гүрэнүүдтэ эсэргүү уһан дорохи дайниие хэм хэмжээгүй ехээр дэлгэрүүлхые эрмэлзэһэн байна гэжэ немецкэ документнүүд дээрэһээ Максуэлл-Файф баримталан харуулба. Тэрэнэй һүүлээр Максуэлл - Файф гэгшэ далайн командованиин Гитлер ба гадаадан хэрэгүүдэй министерствода элидхэл хэхэ зуураа дайниие тон лэ хатуу шангаар ба хайра гамгүйгөөр ябуулха ёһотой гэжэ зааһаниие гэршэлһэн документнүүдые соносхобо.

Тэрэнэй һүүлээр „командосые" буудаха тухай приказые һайшаагаа һэн гүт гэжэ гэмнэгшэ сүүдлүүлэгшэһээ асууба. Энэ приказые һайшаагаагүй һэн би, теэд гүйсэдхэхын тулада тэрэниие өөрынгөө мэдэлдэ байгшадта дамжуулан үгэһэн байнаб гэжэ Редер мэдүүлбэ.

Сүүдлүүлэгшэ Редерһээ асуулта абалгые СССР-һээ главна гэмнэгшын орлогшо полковник Покровский гэгшэ эхилбэ.

Советскэ гэмнэгшэ болбол сүүдлүүлэгшэһээ үмөөрэгшын асуулта абаһанай иимэ нэгэн талые тэрээндэ һануулна: 1930 оной мартда хэлэһэн үгэ соогоо Гитлер ба гитлеровскэ политикые магтаһан байнаб, гэбэшье энэ магталга бодото һанал бодомжодомни таарахагүй байһан юм гэжэ үмөөрэгшэдэ Редер мэдүүлһэн байна. Полковник Покровскиин табиһан хэдэн асуудалнуудаар ханада хашагдаһан Редер болбол тиихэдэ хэлэһэн үгэмни һанал бодомжотоймни юрэнхы дээрээ таараха байгаа һэн гэжэ мэдэрбэ.

Гэмнэгшэ: 1940 оной сентябриин 29-дэ танай штабай начальник адмирал Фрикке гэгшэ Ленинградай ерээдүй хуби заяа тухай директивэ гаргаһан байна. Ямар документ тухай хэлэгдэжэ байһаниинь та мэдэнэ гүт?

Сүүдлүүлэгшэ: Мэдэ...
документые тон һайса...

Гэмнэгшэ: Энэ дирек...
зүбшэлтэйгөөр гаргаһа...

Сүүдлүүлэгшэ: Тиимэ...
хала бэшэ байһан тула...
тухай захиралта үгөөгү...
Ленинградые буудах...
гэжэ мэдээд, гансахан...
портовой барилгануудь...
Гитлерэй урда гүйһан...
Рейдер шашаба.

Гэмнэгшэ: Та минии...
сэхэ харюу үгэбэгүйт.
далаа орео бэшээр та...
гааб. Танай штабай нач...
рективэ үгэһэн байгаа...
рективэ тухай мэдэхэ г...

Сүүдлүүлэгшэ: Үгы...
директивэ бэшэ зүбхэн...
ралта байһан юм. Энэ...
ехэ удхашанартай дээ...
гүй байһан ушартай д...

Гэмнэгшэ: Советкэ С...
ехэ городуудай нэгые...
энэ городые газарай н...
һээ аршан үгы болгохо...
лэгдэнэ. Гэбэшье, энэ...
багашаг асуудал гэжэ...
Теэд, Трибунал ба г...
танда этигэхые та х...
Трибунал болбол энэ д...
ба танай үгэһэн асуул...
хала дүнгүүдые гарга...
бэзэ гэжэ һананаб.

Советскэ гэмнэгшы...
асуулта абалгаар Триб...
шын заседани дүүрэбэ...

Майн 21-эй үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, майн 21. (ТАСС). Трибуналай майн 21-эй үдэшын заседаниин эхинь сүдлүүлэгшэ Ширах, Заукель Иодль гэгшэдэй хэрэг тушаа документнүүдые үзүүлхэ тухай асуудалые хаража үзэлгэдэ зорюулагдаһан байна. Тэрэнэй һүүлээр Редерые үмөөрэгшэ адвокат Зиммерс гэршэ Зеверинг гэгшэһээ асуулта абажа дүүргэбэ. Асуултын турша соо үмөөрэгшэ болбол гэршэһээ иигэжэ асууна:

—Национал-социалистическэ террорто эсэргүүсэн ямар хэмжээ абажа шадаха байгаабта? Танай партийна нүхэдүүднай ямар хэмжээ абажа шадаха байгааб? Таанадые энэ талаар хилын саанаһаа дэмжэдэг байгаа гү?

—Бидэнэр хадаа тон бага хэдэг һэмди. Зарим нэгэн эсэргүүсэлые үзүүлдэг болобошье, энэ эсэргүүсэл хадаа централизованно бэшэ ба эб эмхигүй байдаг һэн гэжэ энэ асуудалда харюусаха ёһотой байнаб,—гэжэ Зеверинг хэлэнэ, —Хилын саанаһаа дэмжэгдэдэг һэн гүбди гэжэ асуудалда арсажа харюусаха байнаб. Харин лэ манайда ерээд, һөөргөө Англида ошоһон английска хүдэлмэрилэгшэдэй партиин түлөөлэгшэдэй Гитлерые амгалан тайбан байдалые һахигша янзатайгаар магтаһаниинь тон ехэ муушартайгаар тэмдэглэһэн байгаабди.

Трибуналай түрүүлэгшэ Лоуренс гэгшэ энэ болбол Трибуналай мүнөө мүрдэжэ байгаа асуудал тушаа ямаршье хамаагүй юм гэжэ хэлээд, гэршын үгые таһалан зогсооно.

СС-ые үмөөрэгшэ болбол немецкэ арад зоной диилэнхинь концентрационно лагернууд, гестапо ба СС-эй ябуулганууд тухай мэдэдэггүй һэн гэжэ Зеверинг буруу тээшэнь гэршэлжэ Германиин арад зон болбол э...
хай мэдэхэгүй байха арг...
лагернуудые тон аюултай...
жэ тоолодог байгаа гэжэ...

Гэмнэлтын нэрэһээ анг...
тын түлөөлэгшэ Эльвин...
гэршэһээ зэргэ асуулта аб...
онуудай хоорондо 750 то...
хэ хэмжээтэй уһан доогу...
сонуудые Испанида бай...
асуудалнууд ба мүн тэрэ...
дида уһан доогуур ябад...
гуулһан тухай асуудалну...
сүүдлүүлэгшын урда таб...

Гэмнэгшын һүүлшын...
сүүдлүүлэгшэ Шахт г...
ябуулганууд тушаа таби...
ба гитлеровскэ партиин...
хоорондо болоһон зүблөө...
нэй полицейскэ управлен...
1931 ондо абаһан байна...
хэлэбэ. Шахт болбол дем...
шадаг харшалдаг һэн г...
үгэбэ.

Редерые үмөөрэгшэ а...
ба Папеные үмөөрэгшэ...
шек гэгшэд гэршэдэ...
нэмэжэ табиба.

Сүүдлүүлэгшэ Редерэй...
шэнэ гэршэ болохо дайна...
даадын хэрэгүүдэй минис...
секретарь байһан Эрнст...
шые сүүдэй зал соо ору...
адвокадууд Зиммерс ба...
асуулта абана. Зайдль г...
асуудалнуудые советскэ...
гэмнэгшэд буруушааба.
асуудалнуудые табихые...
шөөрбэ. Энээгээр Трибу...
заседани дүүрэнэ.

АРМИҺАА ТАБИГДАГШАДАЙ ЭДИБХИТЭ АЖАЛ

Армиһаа табигдажа ерэгшэдтэ ехэхэн анхарал хандуулха тухай правительствын заабариие Закаменай аймагай советскэ ба партийна организацинууд үнэн бодотоор дүүргэжэ байна. Аймаг соо хамтадаа 298 хүн армиһаа табигдажа ерэһэн алд, тэдэнэй 287 хүниинь элдэб ажалда хабаадуулагданхай.

Армиһаа табигдажа ерэгшэдэй Улаан Армида байхадаа шудалан олоһон мэргэжэлые хараада абтажа, тэдэнэр нэгэ һарын турша соо ажалда оруулагдадаг байна. Тэдэнэрэй ехэнхидынь дайнай урда хүдэлдэг ажалһаа үлүү дээгүүр, харюусалгатай ажалда абтадаг байна.

Армиһаа табигдажа ерэгшэдэй ехэнхинынь гүрэнэй тогтооһон нэгэ һарын болзорто дүүрэн амарангүй, ажалда орожо шударга эдибхи харуулдаг байха юм. Жэшээлхэдэ, армида танкист ябаһан нүхэр Дугаров Бадма гэртээ бусажа ерэһэнэйнгээ һүүлдэ 9 хоноод МТС-тэ хүдөө-ажалай машинануудай механигаар хүдэлжэ эхилбэ. Мүн Санагинскэ сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозник нүхэр Гундунов Чимит армида мордохынгоо урда тракторна паркда бригадираар хүдэлжэ байһан юм. Энэ нүхэр гэртээ табигдажа ерээд 3 хоноод ажалда ороһон байна. Мүн армида морин сэрэгтэ алба хэжэ ябаһан Цымпилов Жигжит, Аюшеев Бадма гэгшэд гэртээ ерэһэнэйгээ хойно гурба хоноод дарханай ажалда хүдэлжэ эхилээ. Тэдэнэр стахановска ажалайгаа түлөө колхозойнгоо правлениин зүгһөө хэдэн удаа шангуудые абаһан байна.

Мүн Цакирска сельсоведэй „Боевик" колхозой колхозникууд П. Н. Москвитин, С. Корнаков, М. Максимов гэгшэд колхозойнгоо полеводческо бригадануудта бригадираар хүдэлмэрилжэ, бусад колхозникуудтаа һайн хүдэлмэриин жэшээ харуулнад.

Хамнейскэ сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо фронтһоо ерэһэн 9 нүхэд бии юм. Х. Цыренов, Ц. Ж. Цыренов, Ц. Д. Хандуев, Ц. Д. Нимаев, Д. Макашоров, Д. Дарижапов, Д. Цыренов гэгшэд колхоздоо һубарижа ерэһэн байна. Тэдэнэр тус бүхэндөө 3 — 4 үдэр соо амарһанай һүүлдэ хүдэлмэридэ ороһон байха юм. Тэдэнэй гурбаниинь ургаса хуряалгын сүлөөгүй шанга сагта колхоздоо бусажа ерэһэн байгаа. Һаяхан армиһаа табигдажа ерэһэн тэдэ нүхэд үдэрэйнгөө нормые 150-һаа 200 процент дүүргэжэ, эрхим һайн хүдэлмэриин жэшээ харуулба.

1946 оной январь һарһаа эхилжэ 14 армиһаа табигдагшад Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо ерэбэд. Тэдэнэр дархашуулай тусхай бригада эмхидхэжэ, колхозойнгоо байра байдалые һайхан ба зохистой болгохо ажалые эхилбэ. Тэдэнүүд 9 шэнэ гэр бариһан, хуушан 20-ёод гэрнүүдые заһабарилһан ба доторой жэжэ заһабарилгануудые хэһэн байна. Мүн колхозойгоо клуб болон правлениин гэрнүүдые шэнэдхэн заһабарилжа дүүргэбэ. Мал ажалай нэгэ фермые гэр байратайнь хамта зохистой шэнэ газарта урилан табиба.

Эдэ нүхэдүүд өөһэдөө эрхим һайнаар хүдэлмэрилхэһөө гадна, үрэжэлтэй һайнаар хүдэлмэрилхэ тухай хамта ябаһан колхозникуудайгаа дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг. Жэшээлхэдэ, 4 дайшалхы орденууд ба медальнуудаар шагнагдаһан Цырендоржо Нимаев колхозой агитаторнуудай нэгэн болгогдоһон байна. Эдэ дархашуул бултадаа жэшээтэ һайн хүдэлмэриин түлөө колхозойнгоо правлениин зүгһөө шанда хүртөө.

Мүнөө үедэ дархашуулай энэ бригадаһаа 5 нүхэд дархалдаг. Бусадынь хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадуулагдажа, бусад колхозникуудтаа үльгэр жэшээ мүн лэ харуулан хүдэлмэрилжэ ябанад. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормые эрхим һайн шанартайгаар, 100 һаа 125 процент хүртэр үндэр шанартайгаар дүүргэнэд. Иимэһээ тус колхозой аймаг соогоо хабарай тарилгын талаар эхин түрүүшын һуури эзэлжэ ябаһань гайхалгүй.

Улегчинскэ сельсоведэй Калининай ба Майн нэгэнэй нэрэмжэтэ колхозуудай армиһаа бусажа ерэһэн колхозникууд, Михайловска сельсоведэй „Большевик" колхозой, мүн тэрэшэлэн Ута-Далхайска сельсоведэй „Улаан Далхай" болон Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой армиһаа табигдажа ерэгшэд эрхим һайнаар хүдэлмэрилжэ байнад. Мүн Санагинска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой армиһаа табигдажа ерэһэн колхозникууд жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Түс аймагта армиһаа табигдажа ерэһэн олон нүхэд Улаан Армиин зэргэдэ шудалһан онсо дүршэлнүүдынь хараада абтажа, партийна, советскэ болон ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэринүүдтэ дэбжүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ: ахалагша лейтенант нүхэр П. Т. Хогоев, лейтенант Аюр Цыбиков гэгшэд ВКП(б)-гэй айкомой инструкторнууд болгогдонхой. Мүн Бадмаочир Цыренжапов армида татагдахын урда юрын колхозник байһанаа мүнөө ВЛКСМ-эй айкомдо хүдэлмэрилнэ. Армида эдэ нүхэдүүд өөһэдынгөө уялгата хүдэлмэридэ муу бэшээр хүдэлжэ байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай фронтнууд дээрэ дайсадтай эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһан алдар солото фронтовигуудые аймагай партийна, советскэ организацинуудай, эмхизургаануудай болон колхозуудай правленинууд ехэ халуунаар угтадаг. Тиимэһээ Улаан Армиһаа табигдагшадта халуун анхаралаа табижа, тэдэнэртэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлхэ тухай заабариие тус аймагай олониитэ һайн шудалаа гэжэ хэлэхэдэ болоно. Улаан Армиһаа табигдагшадые баяртай хатуунаар угтажа, суглаа болон митингнүүдые эмхидхэдэг. Тэндэ сугларагшадай урда Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнуудһаа ерэһэн фронтовигууд өөһэдынгөө болон нүхэдэйгөө дайшалхы хэрэгүүдэй тухайда хөөрэжэ, амгалан байдалай үедэ зохёон байгуулха хүдэлмэринүүдтэ яажа оролдосотой саашадаа хүдэлхэ тухайгаа найдуулан хөөрэдэг байна.

Тэрээнһээ гадна колхозуудай парторганизацинууд армиһаа табигдан ерэгшэдэй дунда хөөрэлдөөнүүдые, уншалга лекцинүүдые болон элидхэлнүүдые хэдэн удаа хэбэ. Дээрэ тоологдоһон хүдэлмэринүүд Хамнеевскэ сельсоведэй Молотовой ба Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта, Михайловска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ ба «Большевик» колхозуудта, мүн тэрэшэлэн Ута-Далхаевскэ сельсоведэй Кагановичын нэрэмжэтэ болон „Улаан Далхай" колхозуудта үнгэргэгдэһэн байна. Мүн тус аймаг соо армиһаа табигдажа ерэгшэдтэ тэдхэмжэ үгэхэ ябадал муу бэшээр табигданхай. Үнеэгүй колхозникуудта 23 толгой үнеэ, 58 толгой хони-ямаад үгтэбэ. Хүсэд бэшэ мэдээгээр 4819 килограмм талха, 633 килограмм мяха, 210 килограмм тоһон, 6080 килограмм хартаабха, 816 килограмм һү үгтэһэн ба фронтовигуудай 31 гэр байранууд заһабарилагдаба. 7 шэнэ гэрнүүд баригдаһан ба 515 кубометр түлеэ асарагдажа үгтэбэ. Харилсан туһалалсаха кассаһаа 4500 түхэриг мүнгэн, 10 хониной арһан гэхэ мэтэ үгтөө. Тэрээнһээ гадна худалдаанай организацинуудаар 640 хэһэг туалетнэ болон 128 килограмм простой мыло, 15 килограмм сай, 160 килограмм сахар, 640 флакон одеколон, 2500 түхэригэй бүд ба ондоо эдеэ хоолой зүйлнүүд үгтэбэ.

Дайсадтай болоһон дайнда илагшадай унтаршагүй алдар солоор нэрэ түрэеэ бүрхөөһэн манай хүбүүд амгалан сагай байдалдашье түрэл аймагайнгаа түбхинэн баяжаха ябадалда гвардейскээр хүдэлхэ ба дүрбэдэхи Сталинскэ табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадалда айхабтар ехэ ажал хэхэ байһандань һэжэггүй.

Н. Бочкин,
ВКП(б)-гэй Закаменай айкомой сэрэгэй таһагые даагша.

Бразилида шэниисэ ехээр дутана

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО, майн 18. (ТАСС). Бразилида шэниисын дутагдал дээрэһээ олон городуудта хилээмэнэй наймаан зогсоогдоод байна. Жабетикакал городто энээнтэй дашарамдуулан городой префектурай байрын үмэнэ ехэшэг демонстраци майн 15-да болобо. Демонстрацида хабаадагшадые полици үлдэн намнажа тараһан байна. Энээндэ эсэргүүсэлэй тэмдэг доро городто бүхы коммерческэ ба үйлэдбэриин предприятинууд хүдэлмэреэ зогсообо.

Шарирай мэд...

ДЕЛИ, майн 18. (ТА...
(Ява арал) абтаһан мэд...
радиогой мэдээсэһэнэй...
скэ республикын премьер...
болбол майн 16-да хэбл...
тэ мэдүүлхэдээ, бэеэ да...
скэ республикые Голлан...
сагта, голландска прави...
нэгэн шэнэ хэлэлсээнүү...
ража болохогүй гэбэ

Харюусалгата редакт...
Ц. Д. Д...

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС, г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Унэн), ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-86; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.)

Н—00614.

Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР